

Европейски съюз

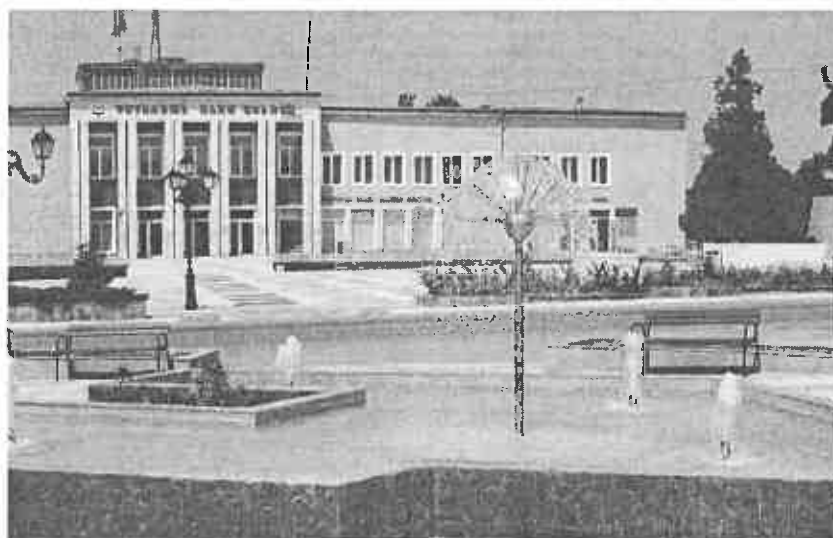
ОГАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБЩНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВАН 2014 – 2020 г.

Юни, 2014 г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Съдържание

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА.....	9
1. Местоположение, граници и място в административно-териториалната и регионална структура.....	9
2. Релеф и геоложки строеж.....	10
3. Полезни изкопаеми	12
4. Климат	13
5. Води.....	14
6. Почви.....	15
7. Растителен и животински свят	15
II. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА	18
1. Обща характеристика на икономиката	18
2. Анализ на икономиката по отрасли	21
Селско стопанство	21
Преработваща промишленост	22
III. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС	23
1. Демографска характеристика на населението;.....	23
1.1. Брой и гъстота на населението	23
1.2. Полова структура	26
1.3. Възрастова структура.....	26
1.4. Трудоспособен контингент;	27
1.5. Етническа структура	29
1.6. Образователна структура.....	30
1.7. Възпроизводителен процес.....	32
1.8. Механично движение на населението.....	34
2. Социална сфера	37
2.1. Заетост	37
2.2. Образователна инфраструктура	38
2.3. Здравеопазване	42
2.4. Социални услуги.....	42
2.5. Култура	43

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

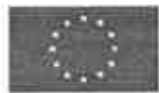
ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.6. Спорт.....	45
IV. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	45
4.1. Транспорт	45
4.2. Водоснабдителна мрежа за питейно – битови водоснабдяване и мрежа за отпадни води.....	47
V. СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И МОДЕЛИ НА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА	47
1. Териториално-урбанистична структура.....	47
2. Жилищна осигуреност	54
VI. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ	58
1. Качество на атмосферния въздух.....	58
2. Води.....	60
3. Отделени отпадъци	64
4. Незаконни сметища – местонахождение и площи	65
5. Почви.....	65
6. Шум	66
7. Радиационен контрол.....	67
VII. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ.....	68
VIII. SWOT – анализ	70
IX. ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020г.....	73
X. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА, ОБОБЩАВАЩА НЕОБХОДИМИТЕ РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВАН 2014-2020 Г.	89
XI. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	92
XII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА.....	99
XIII. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	103
XIV. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ, С КОЯТО СЕ КОНКРЕТИЗИРАТ ПРОЕКТИТЕ ЗА НЕГОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ, СЪОТВЕТНИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ И ЗВЕНАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	106

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

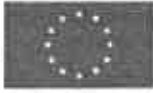
ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XV. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТАЦИЯТА КЪМ ВЕЧЕ НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ. 130

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪКРАЩЕНИЯ

АД – Акционерно дружество

АМ – Автомагистрала

АСП – Агенция за социално подпомагане

БВП – Брутен вътрешен продукт

БДС – Брутна добавена стойност

В и К – Водоснабдяване и канализация

ГИС – Географски информационни системи

ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води

ГТ – Горски територии

ДВ – Държавен вестник

ЕАД – Еднолично акционерно дружество

ЕО – Европейска общност

ЕООД – Еднолично дружество с ограничена отговорност

ЕС – Европейски съюз

ЕТ – Едноличен търговец

ЕТК – Европейски транспортен коридор

ЗАТУРБ – Закон за административно-териториално устройство на Република

България

ЗКН – Закон за културното наследство

МЗГ – Министерство на земеделието и горите

МЗХ – Министерство на земеделието и храните

МОМН – Министерство на образованието, младежта и науката

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МСП – Малки и средни предприятия

НАТУРА - Европейска екологична мрежа

НИНКН - Национален институт за недвижимо културно наследство

НИРД - Научноизследователска и развойна дейност

НКПР – Национална концепция за пространствено развитие

НП – Национален парк

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОГ.АК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

НПО – Неправителствена организация

НСИ – Национален статистически институт

Европейски съюз

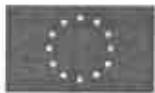

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

1. Местоположение, граници и място в административно-териториалната и регионална структура

Община Борован се намира в Северозападна България. Разположена е в котловината на Дунавската равнина. Общината попада в границите на Северозападния район за планиране и област Враца. Територията на община Борован обхваща централните части на областта. Площта на общината е 212,07 кв. км.

Северната граница на община Борован е с община Хайредин. На изток и югоизток общината граничи с община Бяла Слатина. Западната и югозападната граница достигат община Враца. В най-северозападните си части община Борован има слаби контактни зони с община Криводол.

Селищната мрежа на общината е съставена от пет населени места - с. Борован, с. Малорад, с. Добролево, с. Нивянин и с. Сираково.

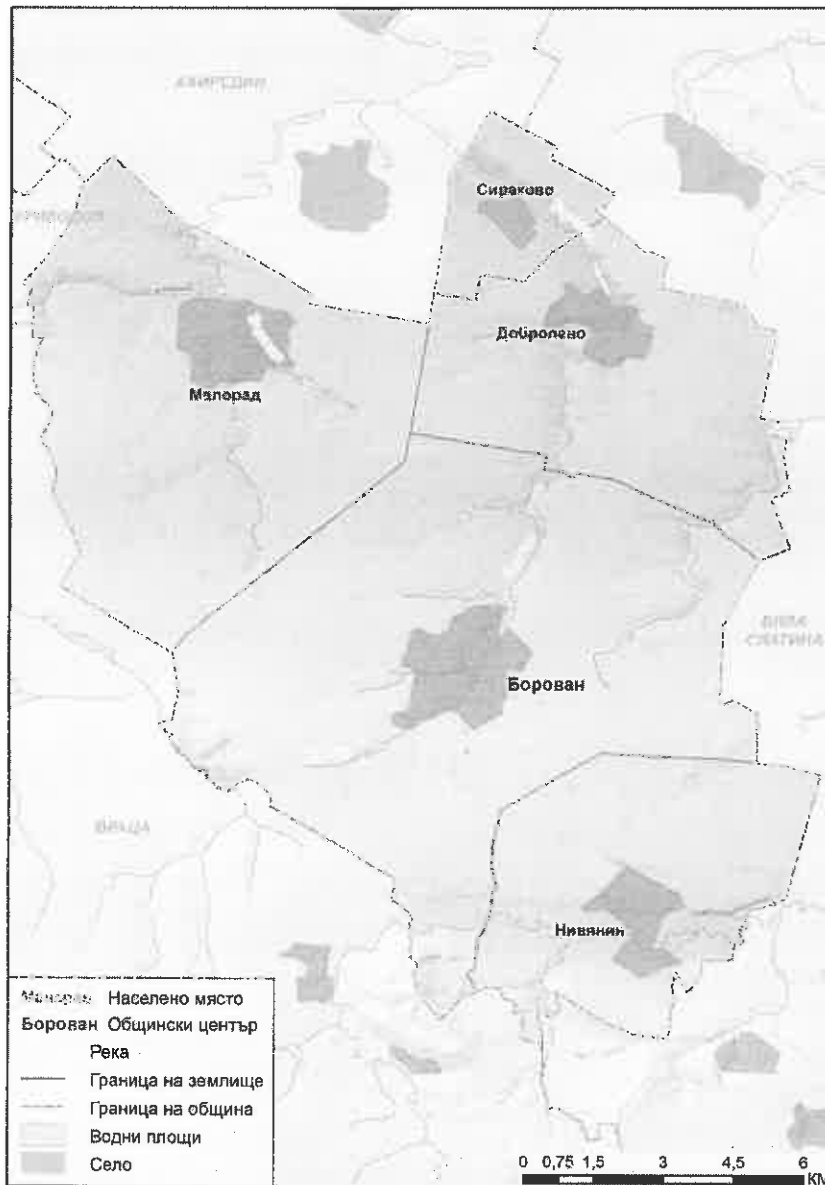
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Карта № 1 Географско положение

2. Релеф и геоложки строеж

Релефът на общината е равнинно-хълмист, като средната надморска височина е между 250 – 350 м. Характерът на релефа благоприятства развитието на интензивно аграрно стопанство. Релефът на общината е представен от морфоструктурата на Мизийската плоча. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали. Върху тези скали има хоризонтална покривка от мезозойски

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

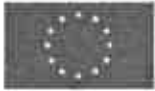

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

и неозойски седименти. На територията на общината са разкрити морски и бракични седименти (късна креда) и глинесто-теригенно-карбонатни седименти (ранна креда). В най-северните райони на общината е разкрита лъсовата покривка, характерна за някои части от териториите, които Мизийската плоча обхваща.

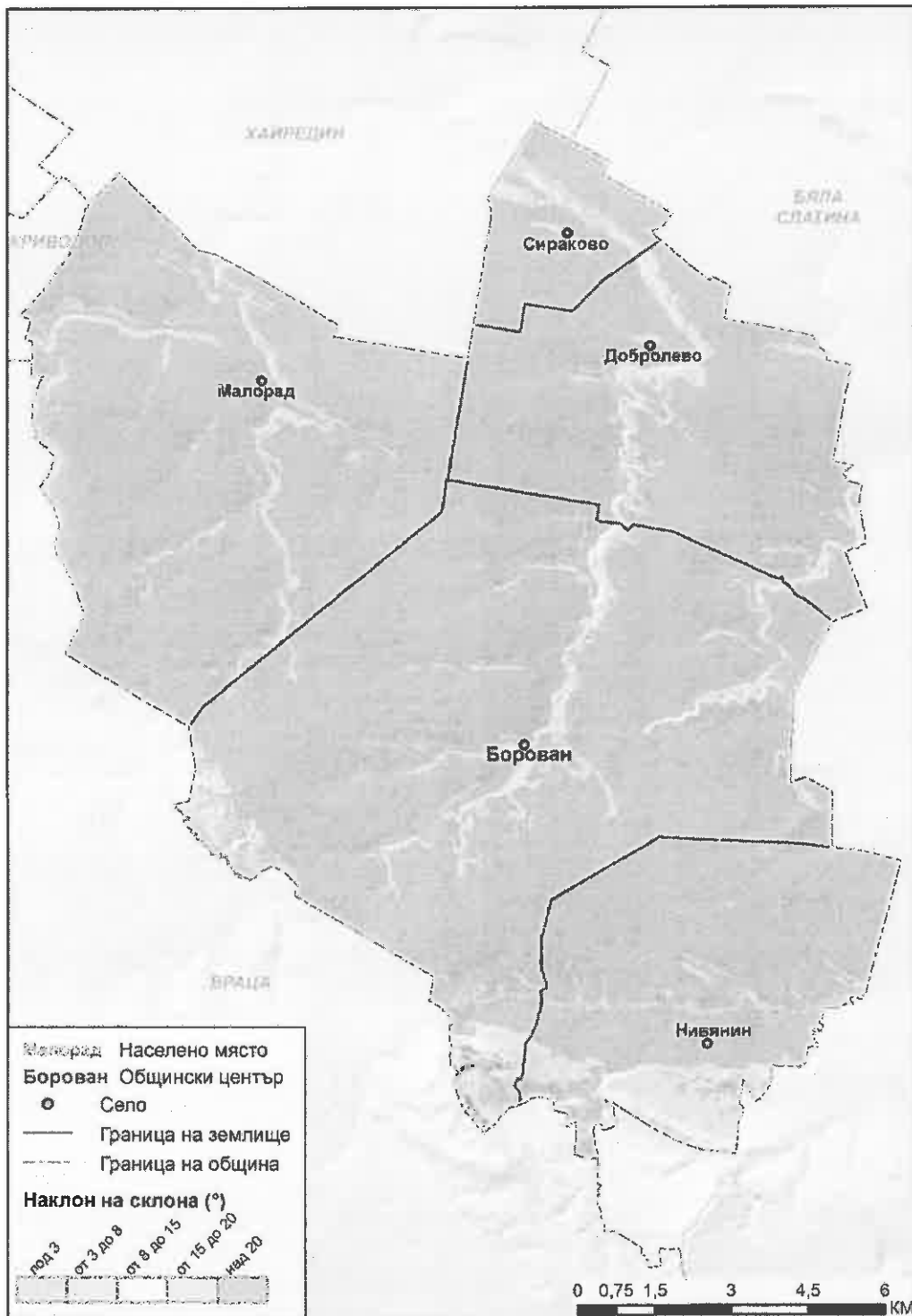
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Карта № 2 Наклон на склона

3. Полезни изкопаеми

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

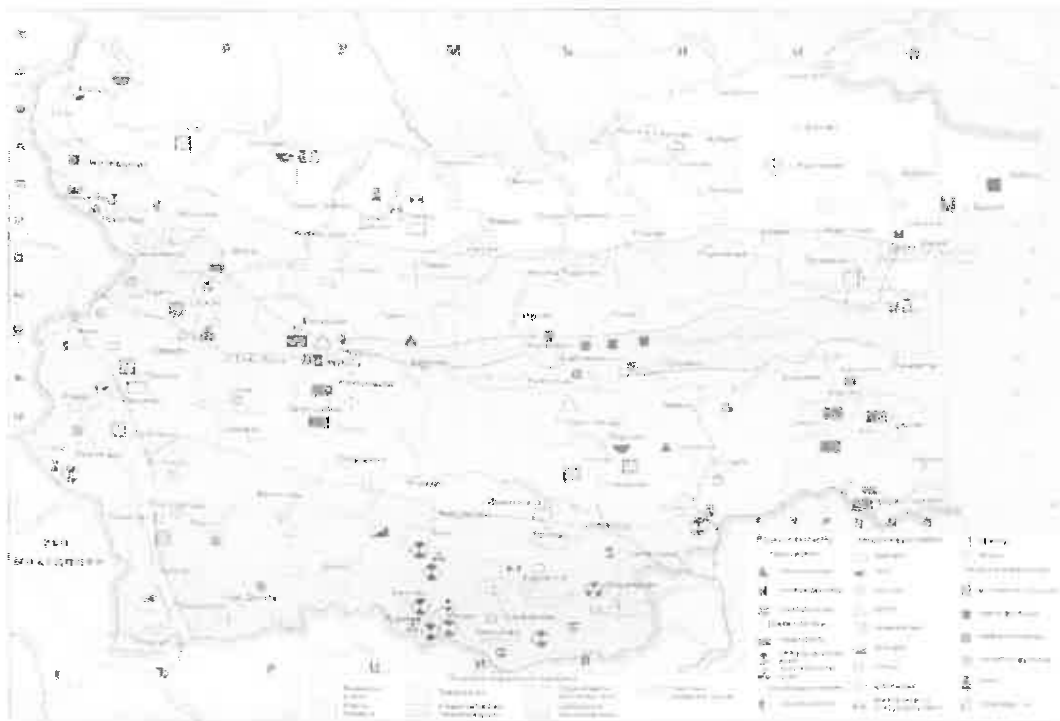

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

На територията на община Борован не са разкрити находища на полезни изкопаеми, които да оказват влияние на бъдещото развитие на общината. Традиционно добивани природни суровини в района са глина за тухли и карбонатна скална маса за производство на цимент и вар.

Карта № 3 Полезни изкопаеми

4. Климат

Община Борован се намира под влиянието на умерено-континенталния климат. Съществено влияние върху характера на климата оказват релефът, надморската височина, въздушният пренос. Карпатската и Старопланинската орографска бариера и широката континентална отвореност на цялата Дунавска равнина на изток и североизток към територията на Източноевропейската равнина, и транспортираните и трансформираниите различни по произход въздушни маси оказват силно влияние върху цялостното формиране на климата.

Континенталният характер на климата е ясно изразен. Характерни белези на климата на територията на община Борован са студената зима и топлото лято. Температурните амплитуди са високи, като могат да достигнат 24 - 25°C.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Средните януарски температури за територията на общината са около 0 - 1,5°C. Средно юлските температури са относително високи – 22 - 24°C.

Годишната сума на валежите за община Борован е около 500мм. На територията на общината има ясно изразен пролетно-летен максимум на валежите и зимен минимум. Валежите от сняг и продължителната снежна покривка са ежегодно явление.

Преобладаващите за общината ветрове са западните и северозападните.

5. Води

Водните ресурси на община Борован са сравнително недостатъчни. Основни водни артерии на територията на общината са реките Скът и Бързина. Река Скът, която е част от водосборния басейн на р. Огоста преминава през територията на община Борован, край село Нивянин. През територията на село Малорад протича р. Бързина, която е ляв приток на р. Скът.

Река Скът е най-големият приток на р. Огоста, с дължина 134км. Извира от местността Речка. Средногодишният отток на реката при станция Нивянин е 0,86 m³/s. Максимумът на оттока е през пролетта, което е резултат от топенето на снежната покривка и пролетните дъждове. Пълноводието на реката продължава до юни, което е следствие от майско-юнския дъждовен максимум. В басейна на реката са изградени множество микроязовири, с цел напояване и основно за подпомагане на селското стопанство.

На територията на община Борован, р. Бързина протича през с. Малорад, като по течението ѝ са разположени още селата Рогозен, Бързина, Ботево и Липница. Площта на водосборния басейн на реката е 244 км², което съставлява 22,7% от водосборния басейн на река Скът. Основен приток на р. Бързина е река Сираковска бара.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Язовирите, изградени на територията на общината са:

- яз. Сираково
- яз. Добролево (югозапад)
- яз. Добролево (север)
- яз. Тихов лъг
- яз. Андровски
- яз. Гъбов дол
- яз. Селския
- яз. Велчов лъг
- яз. Братковец
- яз. Жарковец
- яз. Стубеля
- яз. Домуславец
- яз. Корея
- яз. Езерска падина
- яз. Потока
- яз. Церов дол
- яз. Гарвански геран
- яз. Млада овчарка

6. Почви

Видът на почвите на територията на община Борован е оподзолен чернозем. Този почвен тип осъществява прехода между черноземите и сивите горски почви. Оподзолените черноземи са образувани основно върху карбонатни материали. Отличават се с пясъкливо-глинест до глинест механичен състав. Черноземите са изключително подходящи за отглеждането на зърнени култури (пшеница, ечемик, царевица), технически култури и различни видове зеленчуци.

7. Растителен и животински свят

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 - 13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

На територията на общината доминират земеделските площи, които са установени на мястото на горите в дъбовия пояс и дъбово-габъровия пояс. Селскостопанските площи са разположени на мястото на смесени гори от цер и благун.

Разпространението на горите и храсталаците е сравнително разрежено. Тревната покривка е изградена предимно от ксерофитни тревни видове.

Мезоксеротермната тревна растителност е представена от луковична ливадина, пасищен райграс, трескот, на места белизма и садина. Броеничестата ливадина и ливадна власатка участват основно в изграждането на мезофитните тревни формации.

Животинският свят и животинските видове са характерните за средноевропейската фаунистична зона. Често срещани животински видове са язовец, дива свиня, лисици, сърни, зайци, белки и чакали.

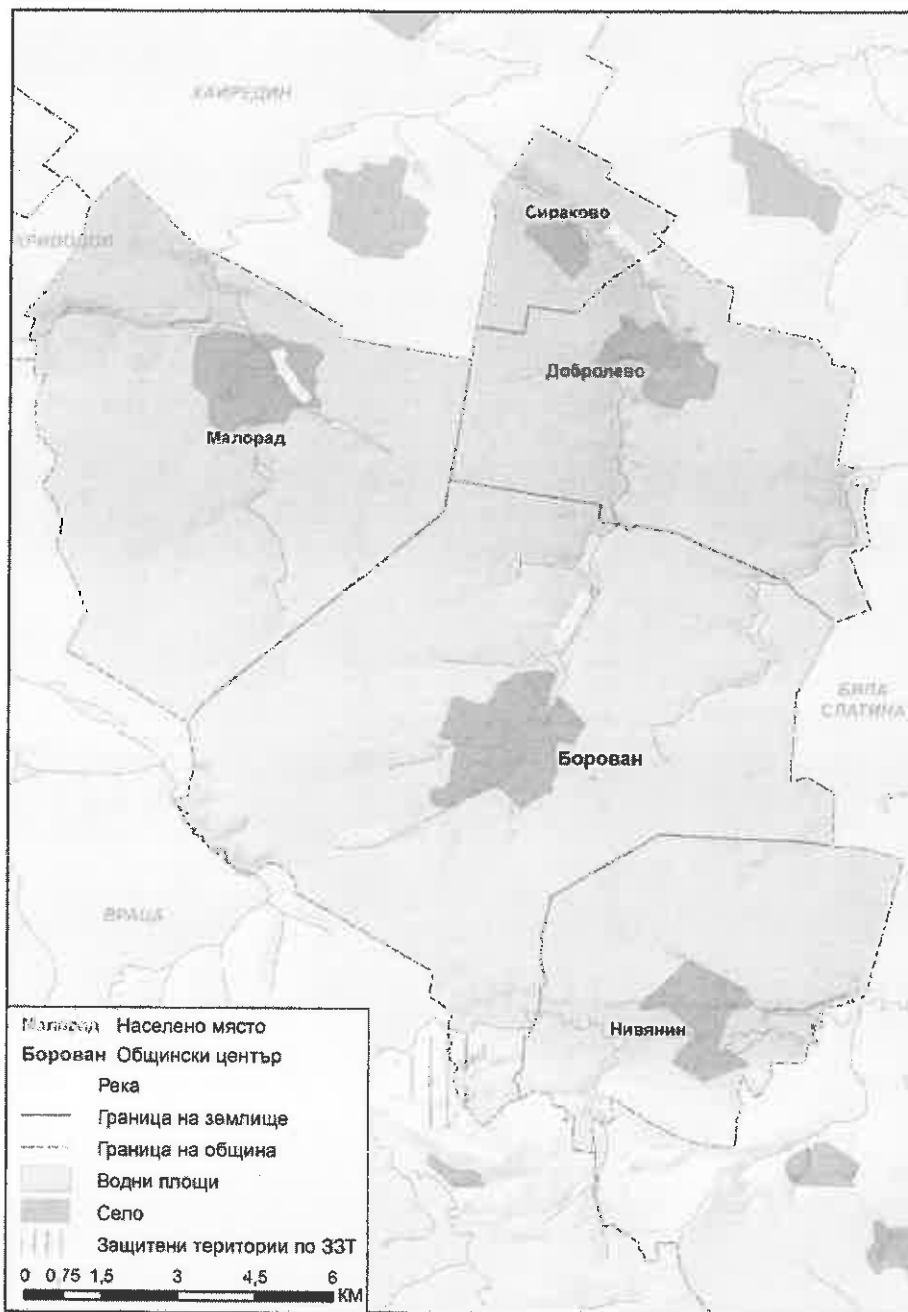
Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Карта № 4 Защитени територии

Изводи:

1. Характерът на релефа благоприятства развитието на интензивно аграрно стопанство.
2. Водните ресурси на територията на община Борован са недостатъчни.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмнен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. *Наличието на плодородни почви спомага отглеждането на зърнени култури (пшеница, ечемик, царевича), технически култури и различни видове зеленчуци.*

II. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

1. Обща характеристика на икономиката

Община Борован е малка община от селски тип, която в областната стратегия за развитие е определена като ниво 5: много малки градове и села, центрове на общини. Общината е малка и по площ и по население и е силно зависима в своето развитие от географското си положение - близостта до Враца, както и до р. Дунав и фериботните комплекси Видин и Оряхово, както преминаващия ж.п. път.

Икономиката на община Борован е силно повлияна от прехода след 1989 година от световната икономическа криза, които фактори са структуроопределящи и на национално ниво.

Общината Борован се намира в Северозападния район от ниво 2, който е с най-нисък принос към националния БВП и е силно изостанал в сравнение с останалите райони в ЕС. Поради тези причини, към районът ще бъдат насочени интегрирани териториални инвестиции през следващия програмен период, които ще целят комплексното и фокусирано развитие на района.

БВП на района за 2011 година е 5344 млн. лв, което представлява едва 7% от този на страната. Област Враца има голям принос при формирането на БВП на района, като основна причина за това е „АЕЦ Козлодуй“. Произведения брутен вътрешен продукт за района е сравним с този в Плевен, като за периода 2007-2009 районът се намира на второ място като следва Плевен до 2010 година, когато Плевен изостава и област Враца е областта с най-висок БВП в района. През 2011 година, БВП на районите е почти изравнено като област Плевен взема превес с едва 0,3% по-висок БВП (1554 млн. лв за област Враца, 1559 за област Плевен). Като цяло, макар и колебливо, Брутният вътрешен продукт на област Враца нараства.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

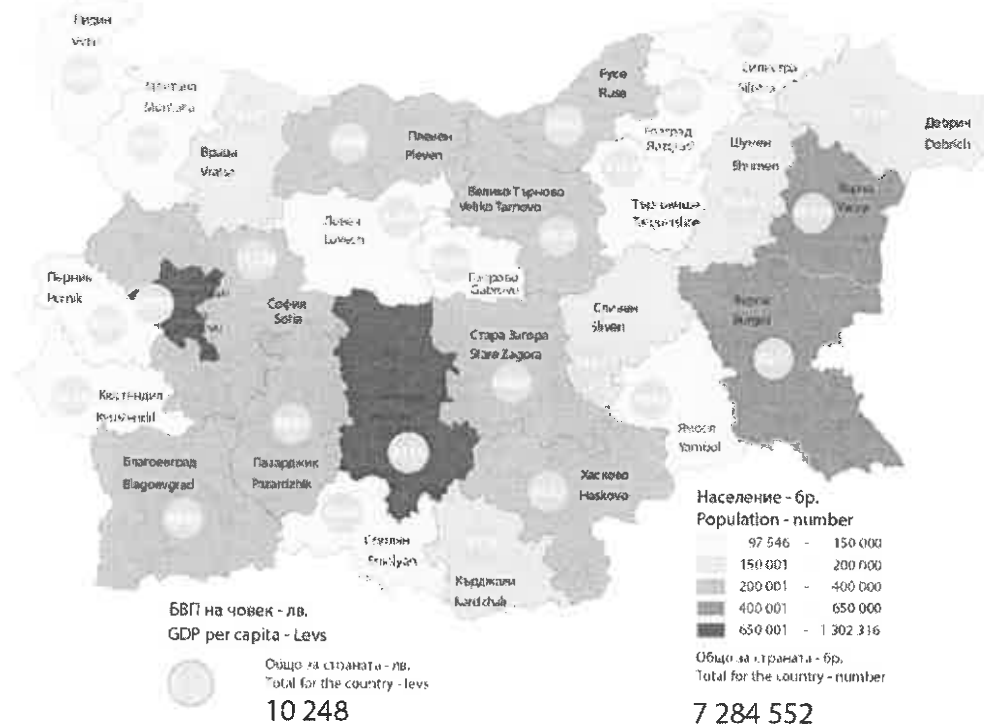

ОГИАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

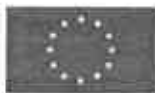
Брутен вътрешен продукт на човек от населението за 2011 година
GDP per capita in 2011

Фиг. 1. Брутен вътрешен продукт на човек от населението за 2011 година в България (%), Източник: Районите, областите и общините на Р. България за 2012 г.

БВП на човек от населението за областта е висок 8361 лв., което все още остава ниско в сравнение със средното за страната – 10 248 лв.

БДС е показател, който разкрива икономическия профил на областта, който е индустриално насочен.

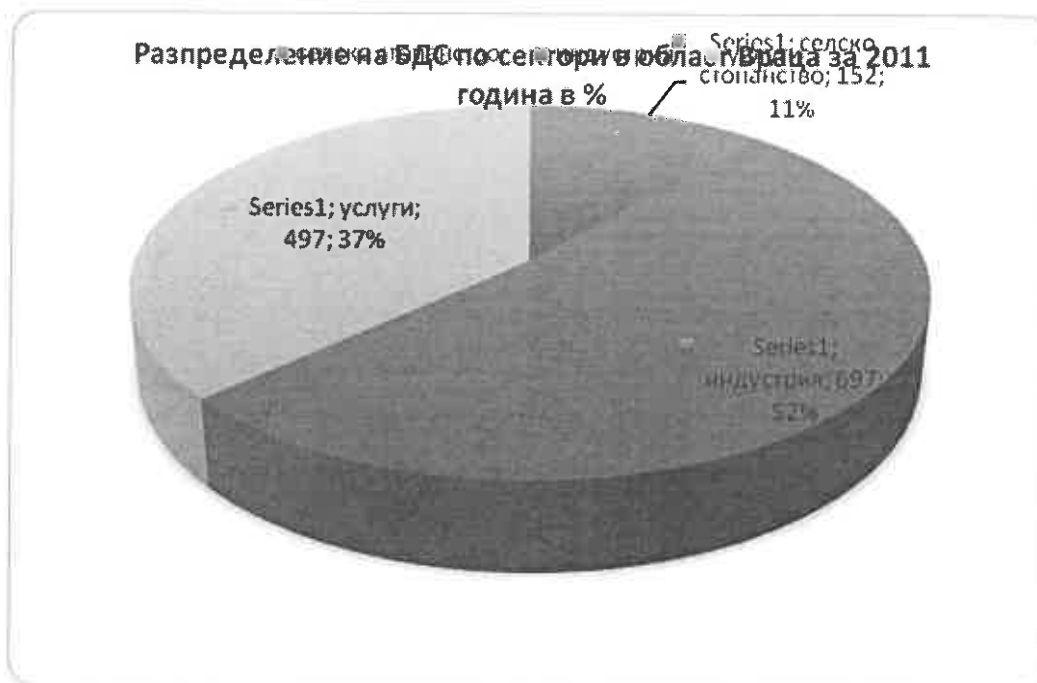
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фиг.2. Разпределение на БДС по сектори в област Враца за 2011 година (%), Източник: Районите, областите и общините на Р. България за 2012 г.

Услугите, които са по-широко застъпени в национален план отстъпват място на индустрията в област Враца. Делът на земеделието е близък до средния за страната.

В общата картина на макроикономическа обстановка община Борован допринася предимно в сферата на селското стопанство. Преработващата промишленост е слабо застъпена като в общината функционират само няколко фирми. Съгласно областната стратегия на област Враца за периода 2014-2020 г., в общините Борован и Хайредин няма седалище на средно или голямо предприятие. Икономиката на общината е моноструктурна и силно зависима от земеделието. Това оказва влияние и върху равнището на безработица, което за 2012 година е 36% - повече от 3 пъти над средното за страната. Намаляването на човешкия капитал в общината в следствие на демографските процеси е неблагоприятна тенденция, която се отразява върху привлекателността на общината за инвестиции, активността и предприемачеството. Важна е ролята на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

общинската администрация за стимулиране на бизнеса и привличане на средства за развитие, включително от фондовете на ЕС.

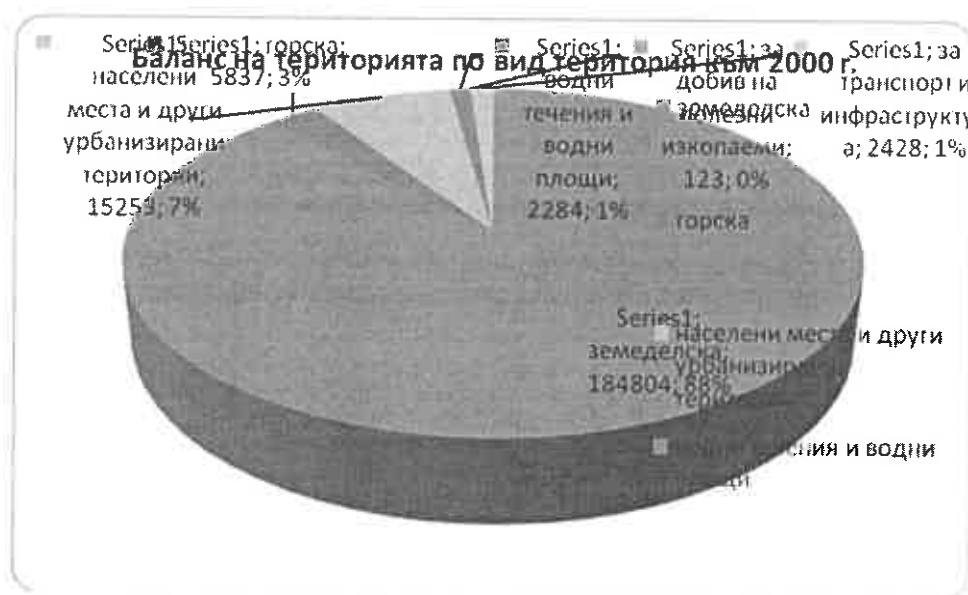
2. Анализ на икономиката по отрасли

Селско стопанство

Както вече беше споменато, селското стопанство е структуроопределящо за икономиката на община Борован.

В общината има изключително благоприятни природо-климатични условия за отглеждането на зърнено-фуражни, маслодайни култури, зеленчуци и плодове.

Сравнително предимство е и голямата по площ земеделска територия.

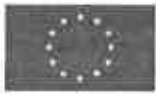

Фиг.3. Баланс на територията по вид територия към 2000 г.,Източник: Районите, областите и общините на Р. България за 2012 г.

Земеделската земя на територията на общината е 184804, което представлява 87,7% от територията на общината.¹ Обработваемата площ

¹ Източник: НСИ към 2000 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 / 130 / 07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „ Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

представлява голям дял от земеделската площ: 90.6%. Поливни площи в общината няма.

В община Борован е развито и растениевъдството и животновъдството.

В растениевъдството се отглеждат предимно пшеница, слънчоглед, царевица и ечемик. Общината е една от общините в областта, която отглежда най-много маслодайни култури, наред с Бяла Слатина, Враца и Криводол.

Земеделието се развива в няколко по-големи кооперации, както и в малки частни стопанства. Една от кооперациите е Частна производителна кооперация СЪГЛАСИЕ, която се намира в село Малорад и е насочила дейността си към зърнени, технически и други земеделски култури. Кооперацията представлява един от най-големите работодатели в общината. Други арендатори в района са „Римекс Ойл“ ЕООД, ФЕЪРПЛЕЙ АГРАРЕН ФОНД АД и др.

Материално-техническата база на селското стопанство е обновена и модернизирана в стопанствата на големите арендатори.

Добре развито е животновъдството, като се отглеждат предимно говеда, овце, биволи, пчелни семейства, свине.

Положителна е практиката за служебно настаняване на земеделци в производствени земи, като по този начин се стимулира земеделието в общината и се вземат мерки срещу пустеещи земи. За 2009/2010 година са предоставени за ползване 2059.3 дка земя.

Преработващата промишленост

Преработващата промишленост в общината е слабозастъпена, ориентирана е предимно към леката промишленост.

Преработката на местната селксостопанска продукция се извършва единствено в мелниците в общината, намиращи се в близост до селата Борован и Малорад, както и от цеха за месопреработка “Димитър Първанов” ЕООД, разположен в с. Малорад, където се извършва преработка на птиче и свинско

Европейски съюз

ОПАК. Експерта в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

месо в полуфабрикати. Част от суровините за месопрееработващото предприятие се внасят

В общината функционират следните фирми:

Фирма КРАБ 2004 ООД произвежда неутрално кухненско оборудване от неръждаема стомана – маси, мивки, стелажи, транспортни колички, както и оборудване за предприятия от хранително – вкусовата промишленост, оборудване за рибопрееработвателните предприятия.

Друг представител на леката промишленост в община Борован е ДИГИТ 2005 ЕООД, която фирма е ориентирана към търговия с работно и защитно облекло, работни обувки и ботуши за всеки вид дейност, както и лични предпазни средства по безопасност на труда

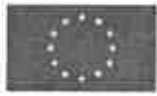
Екологично чистия район, в който е разположена общината, както и дългогодишните традиции и благоприятните почвено-климатични условия са предпоставка за развитие на биологично земеделие, което да увеличи добавената стойност на производството и да отвори и нови пазари пред производителите.

III. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС

I. Демографска характеристика на населението:

1.1. Брой и гъстота на населението

Община Борован е една от малките по територия и население общини в България. Тенденциите в демографското ѝ развитие могат да бъдат илюстрирани с промените в броя на населението на нейния център – с. Борован. Данните от преброяванията показват ясно очертана тенденция на намаление след преброяването през 1985 г. На преброяването през 2011г. населението на община Борован наброява 5714 жители.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица. Население на с. Борован(1985 -2011 г.);

Общинск и населени места:	200 1 г.	200 2 г.	200 3 г.	200 4 г.	200 5 г.	200 6 г.	200 7 г.	200 8 г.	200 9 г.	201 0 г.	201 1 г.	201 2 г.
Община Борован	715 0	667 5	662 5	644 9	630 4	612 1	618 1	605 3	610 7	602 9	571 4	559 6
с.Борова н	276 1	262 9	261 4	254 5	246 4	241 5	244 8	238 1	252 4	249 2	226 2	225 1
с.Доброл ево	107 7	992	965	945	910	888	884	900	898	868	865	855
с.Малора д	238 0	219 6	217 4	211 5	212 8	206 2	203 6	197 4	192 6	193 0	188 3	182 5
с.Нивяни н	602	552	564	547	527	495	508	491	473	458	479	455
с.Сирако	330	306	308	297	275	261	305	307	286	281	225	210

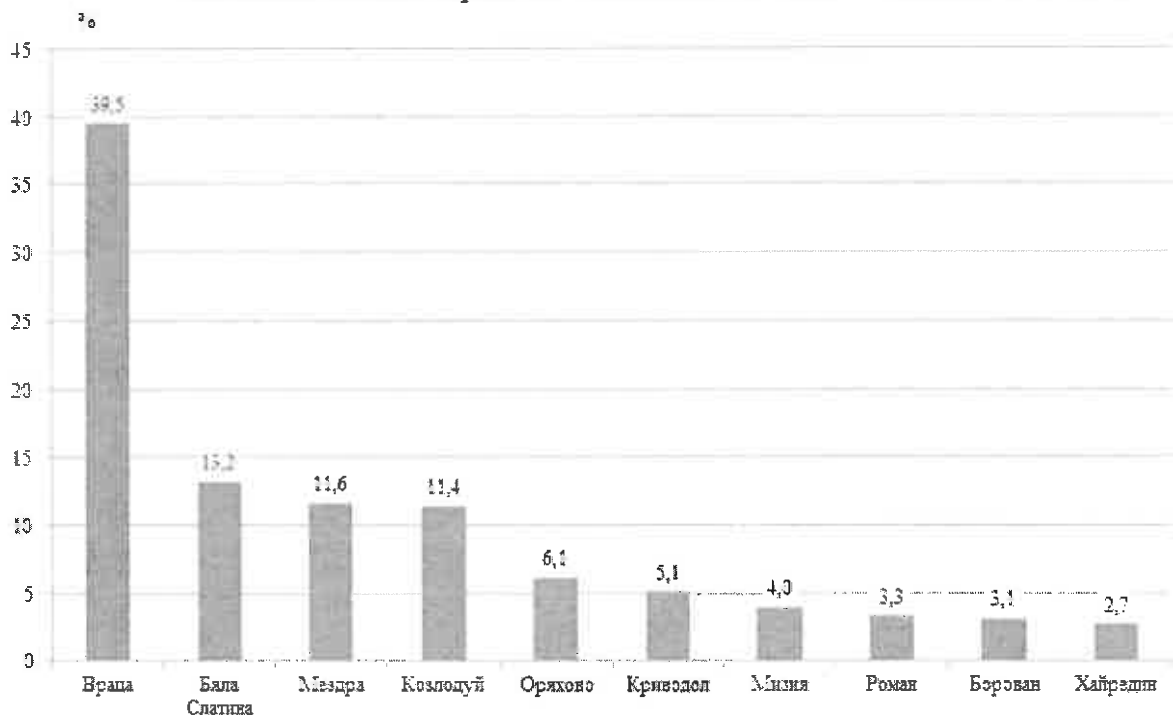
Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 /130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

30

Таблица № 1. Текуща демографска характеристика(2001 – 2012 г.);

Площта на територията на община Борован е 210,73 кв.км, този показател заедно с населението определят средната гъстота на населението на територията на общината -27,9 д./кв.км, която е по-ниска от средната за страната – 66.01 д./кв.км, и средната гъстота на населението на област Враца – 51.6 д./кв.км.

Население в област Враца към 31.12.2012 г. по общини (Относителен дял)

Фигура № 4. Относителен дял на населението в област Враца, по общини (измерено в %), източник: НСИ;

Относителният дял на населението на община Борован заема 3,1 % от населението на областта. Общински център е село Борован, населението на общината е изцяло селско, т.е. няма градове на територията ѝ.

1.2. Полова структура

Различията и особеностите на мъжете и жените като страни в естественото възпроизводство, тяхното място и роля в семейството, участието им в трудовия процес, техния социален статус, определят половата структура на населението на дадена административно-териториална единица. Динамиката на раждаемостта и смъртността са главен фактор, който определя този демографски процес. Данните за 2012 г. показват, че съотношението между мъжете и жените в община Борован (50,4:49,6). Общината е една от малкото общини на територията на страната, където мъжкото население преобладава пред женското. През последните години се наблюдава намаляване на разликата между половете, като стойностите се доближават до средното за областта.

	ОБЩО		
	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
Р България	100.0	48,7	51,3
област Враца	100.0	49,3	50,7
община Борован	100.0	50,4	49,6

Таблица № 2 Полова структура на населението 2012г. (%),;

1.3. Възрастова структура

Разпределението на населението по обхват на възрастовите групи изразява възрастовата структура на населението. Интервалите за изследване на възрастовата структура се определят в зависимост от целта на демографското проучване. Те могат да се разделят на 1 годишни, 5 годишни и 10 годишни. Поделянето на населението на възрастови групи има важно значение за участието в трудовия процес, естественото възпроизводство и дава ясна представа за репродуктивните възможности на населението.

Шведския демограф и статистик Зундберг, разпределя населението на 3 типа възрастова структура – поколение на децата, поколение на родителите и поколение на прародителите. Прилагането на тази типология показва, че

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

населението на община Борован има регресивен тип на възпроизводство. Поколениято на прародителите (население на 50 и повече навършени години) превишава значително като брой и относителен дял поколениято на децата (население от 0-14 навършени години).

	Съотношение %				
	0-14/15-66	65+/15-64	0-14,65+/15-64	65+/0-14	60-64/15-19
Общо за страната	20,2	28,5	48,7	141,0	156,3
Област Враца	20,6	33,3	54,0	161,6	150,5
Община Борован	30,1	47,3	77,4	157,3	144,9

Таблица № 3. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Враца и община Борован;

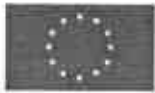
Съпоставянето на данните от предходни години показва, че населението на община Борован застарява. Процесът на застаряване ще продължава да има негативно отражение върху сегашното и бъдещото състояние на естественото възпроизводство. В тази насока община Борован не се различава от общите тенденции в демографското развитие на България.

1.4. Трудоспособен контингент;

Формирането на трудоспособния контингент зависи пряко от възрастовата структура на населението. Той включва лицата от началната до пределната трудова възраст според нашето законодателство.

	Под	В трудоспособна	Над
--	-----	-----------------	-----

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

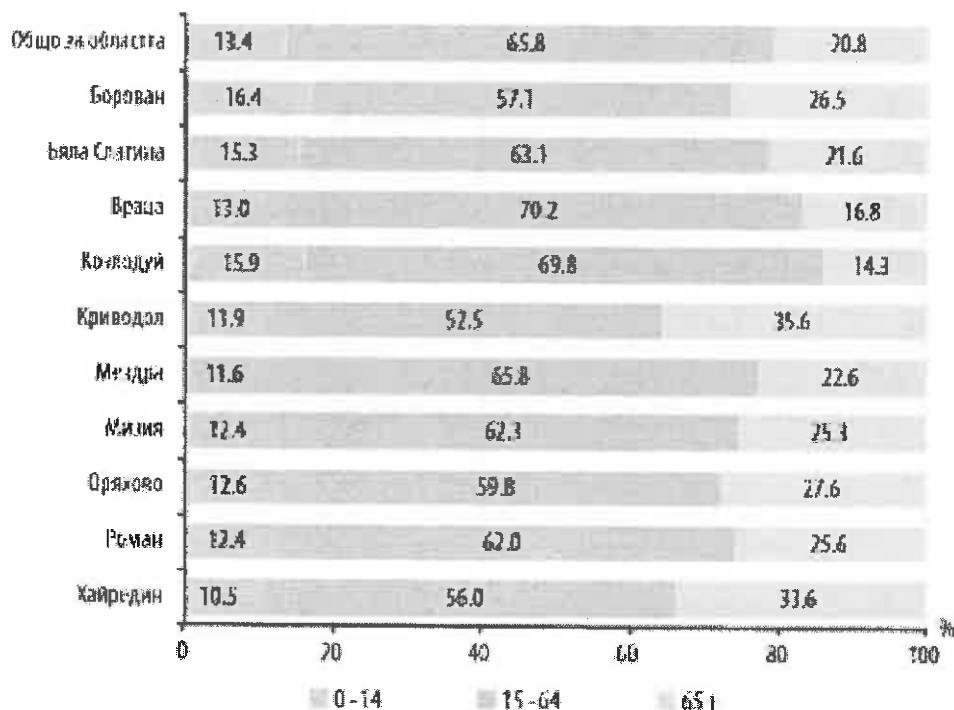
ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	трудоспособна възраст	възраст	трудоспособна възраст
Р България	14,1	62,2	23,7
област Враца	14,4	59	26,6
община Борован	16,4	57,1	26,5

Таблица № 4. Население под, в и над трудоспособна възраст 2011г. (%);

Структура на населението по възраст и общини

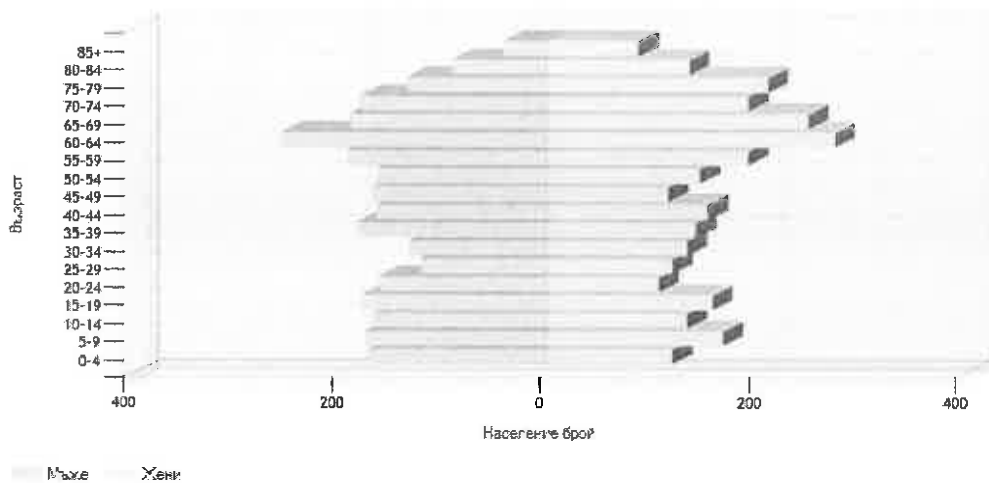
Фигура № 5. Население под, в и над трудоспособна възраст в общините на област Враца 2012г. (%), източник: НСИ;

Стойностите на населението под, в и над трудоспособна възраст на територията на община Борован се доближават до тези на областта и на страната. Община Борован има най-висок дял на населението в

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

подтрудопособна възраст (16,4%), стойностите са по-високи от тези на областта и страната. Тази тенденция се дължи на по-високия дял на населението от ромски произход в общината.

Полово-възрастовата пирамида на населението на община Борован е с неправилна форма. Тя има стеснена основа и разширена средна част. Деформациите в нейната форма показват наличие на застаряване както при мъжете, така и при жените. Чрез пирамидата се илюстрира и съотношението между представителите на двата пола при различните възрастови групи. В относителния дял на населението в подтрудопособна възраст преобладава мъжкото население, тази тенденция се задържа до 60-65 годишна възраст. След 65-69 годишна възраст започва преобладаване на женското население, което е най-силно изразено при високите възрастови групи. Добре изразеният дисбаланс между мъжете и жените във високите възрастови групи е резултат от съществуващата разлика в средната продължителност на живота в полза на жените.

Фигура № 6. Полово-възрастова пирамида на населението на община Борован 2011г. , източник: НСИ;

1.5. Етническа структура

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Етническата структура на населението има важно значение за начина на живот и поведение на населението. Добре изразена е връзката между етническата принадлежност и репродуктивната нагласа и поведение на населението.

Община Борован има някои характерни особености по отношение на етническата структура на населението. Данните от преброяването през 2011г. показват по-висок относителен дял на ромската етническа група в сравнение със средните стойности за страната и област Враца. Сравнително по-нисък е дялът на турската етническа група, спрямо средните за страната и за областта. Най-висок е дялът на българския етнос, което следва тенденцията за страната и региона. Тези особености в етническата структура на селищата в общината определят съществуващите вътрешнообщински различия в равнището на раждаемост и образование на населението, неговата трудова заетост, миграционна подвижност и др.

	Лица, отговор. на въпроса за етнич. принадлежност	Етническа група				Не се самоопределят
		Българска	турска	ромска	друга	
Р България	100,0	84,8	8,8	4,9	0,7	0,8
област Враца	100,0	92,7	0,3	6,7	0,05	0,06
община Борован	100,0	92,2	0,1	7	0,2	0,5

Таблица №5. Етническа структура на населението 2011г (%);

1.6. Образователна структура

Определящо значение за стойностната характеристика на човешките ресурси и образуването на техните професионални умения в трудовия процес, има образователното равнище на населението. Образователната структура има важно значение за репродуктивните нагласи и поведение на населението, неговата полова и възрастова структура и етническата му принадлежност.

Данните от преброяването през 2011г. показват влошено образователно равнище на населението в община Борован. По относителен дял на завършилите висше образование стойностите за общината са тройно по-ниски от средните за страната и област Враца. Най-голям дял от населението е със завършено средно образование. В същото време в община Борован стойностите на никога не посещавали училище и начално, и незавършено начално са по-високи от стойностите за страната и за област Враца. Един от факторите за влошената образователна структура на населението в общината е по-високият дял на населението от ромската етническа група, което се характеризира с по-нисък образователен потенциал. По-голямото съсредоточаване на население от този етнос определя и наличието на по-голям дял лица с основно, начално и незавършено начално образование, както и тези, които никога не са посещавали училище. Вътрешнообщинските различия налагат в перспектива усилията да бъдат насочени основно към повишаване на образоваността на населението от споменатите етнически групи.

	общо	висше	средно	основно	Начално и незавършено начално	Никога не посещавали училище	дете
Р България	100	19,6	43,4	23,1	12,6	1,2	0,2
Област Враца	100	14,9	46,6	24,4	11,9	0,9	0,2
Община Борован	100	5,8	38,1	37,2	17,3	1,3	0,3

Таблица №6. Население по степен на завършено образование 2011г. (%);

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.7. Възпроизводствен процес

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на показателите и коефициентите за раждаемост, смъртност, брачност, бракоразводимост и естествен прираст. Промените в стойностите на тези показатели са във взаимна зависимост. Така например, върху раждаемостта влияние оказва броят на браковете и разводите. В същото време върху броя на сключените бракове влияе раждаемостта през минали периоди, когато се формират контингентите, които в последствие сключват брак. Връзка съществува и между естественото възпроизводство и демографските структури на населението (полова, възрастова и семейно-брачна). Влияние върху раждаемостта и естествения прираст оказват също традициите, свързани с етническа и религиозна принадлежност на населението.

През изследвания период се наблюдава тенденция за увеличение на коефициента на раждаемост, като най-високи стойности са измерени през 2012 (12,1%). Не се наблюдава точно определена тенденция на стойностите на смъртността, най-високи стойности са отбелязани през 2005 година -31,6%, а най-ниски през 2011 година – 20,3 %. Отрицателният естествен прираст е характерен за територията на страната и областта. Дължи се на процесът на демографско остаряване на населението и неговото отражение върху демографските структури. Механичното движение на населението както и етническата структура също оказват влияние върху тези процеси.

Населението в репродуктивна възраст се насочва към по-големи икономически центрове на растеж, което води до намаляване на жените във фертилна възраст. През последните години съществува тенденция за увеличаване на емиграционната нагласа при младите жени. Това е фактор, който ще продължи да се отразява върху тоталния коефициент на плодородие и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

цялостното развитие на естественото възпроизводство на населението на община Борован.

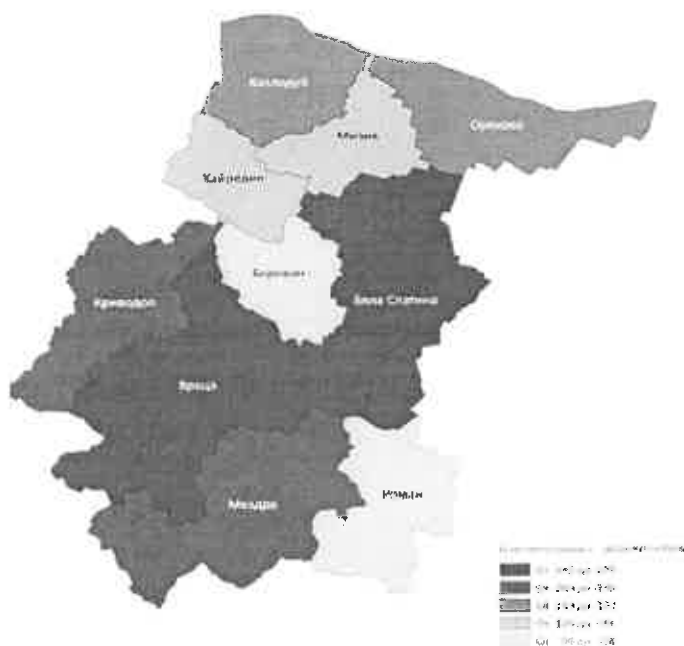
	Умрел п	Живороден п	Коефициент т на естествен прираст	Коефициент т на раждаемост	Коефициент т на смъртност
200 1 г.	216	60	-21,8‰	8,4‰	30,2‰
200 2 г.	182	63	-17,8‰	9,4‰	27,3‰
200 3 г.	197	68	-19,5‰	10,3‰	29,7‰
200 4 г.	183	63	-18,6‰	9,8‰	28,3‰
200 5 г.	199	61	-21,9‰	9,7‰	31,6‰
200 6 г.	187	60	-20,7‰	9,8‰	30,5‰
200 7 г.	163	52	-17,9‰	8,4‰	26,4‰
200 8 г.	167	51	-19,1‰	8,4‰	27,6‰
200 9 г.	159	61	-16‰	9,9‰	26‰
201 0 г.	177	57	-19,9‰	9,5‰	29,3‰

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

2011 г.	116	59	-9,9%	10,3%	20,3%
2012 г.	142	68	-13,2%	12,1%	25,4%

Таблица №7. Естествено движение на населението на община Борован(2010 – 2012 г.);

Естествен прираст на населението в общините на област Враца през 2012 година

Фигура №7 . Естествен прираст на населението в общините на област Враца, 2012г.; , източник: НСИ;

1.8. Механично движение на населението

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Миграциите или механичното движение на населението заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия. За тяхното изследване се използват редица показатели и коефициенти. Такива са коефициентите за миграционна подвижност, за интензивност на заселванията и изселванията, за миграционен или механичен прираст и др.

Данните за изследвания период (2001 – 2012 г.) показват рязко влошаване на този показател. Най-високи положителни стойности на механичния прираст на община Борован са измерени през 2007 година, на територията на общината са се заселили 171 повече отколкото са се изселили. Най-ниски, отрицателни стойности са отбелязани през 2001 година, когато са се изселили 165 повече отколкото са се заселили. През 2012г. в община Борован се е наблюдавал отрицателен механичен прираст (-12 д.). Интерес представлява фактът, че сред изселващите се преобладават жените, а сред заселващите се – мъжете.

	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Абсолютен прираст
2001 г.	125	290	-165	9
2002 г.	91	136	-45	-74
2003 г.	235	156	79	-208
2004 г.	79	135	-56	-64
2005 г.	162	169	-7	-309
2006 г.	95	151	-56	-115
2007 г.	302	131	171	-263
2008 г.	134	146	-12	-158
2009 г.	327	175	152	-110
2010 г.	189	147	42	-108
2011 г.	112	100	12	-282
2012 г.	70	82	-12	-26

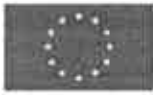
Таблица № 8. Механичен прираст на населението на община Борован (2010-2012 г.);

Данните при мъжете и жените показват по-голям общ брой мигранти (изселени и заселени) при мъжете, но по-голяма активност на женското население при изселванията. По-ясно изразената изселническа нагласа при жените в активна трудоспособна възраст е резултат от проблемите с намирането на подходяща работа в селищата на общината. Изселванията на част от помладото женско население е неблагоприятен фактор за процеса на възпроизводство и бъдещото демографско развитие на общината.

Механичен прираст на населението в общините на област Враца през 2012 година

Фигура № 8 Механичен прираст на населението в общините на област Враца, 2012г.; , източник: НСИ;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

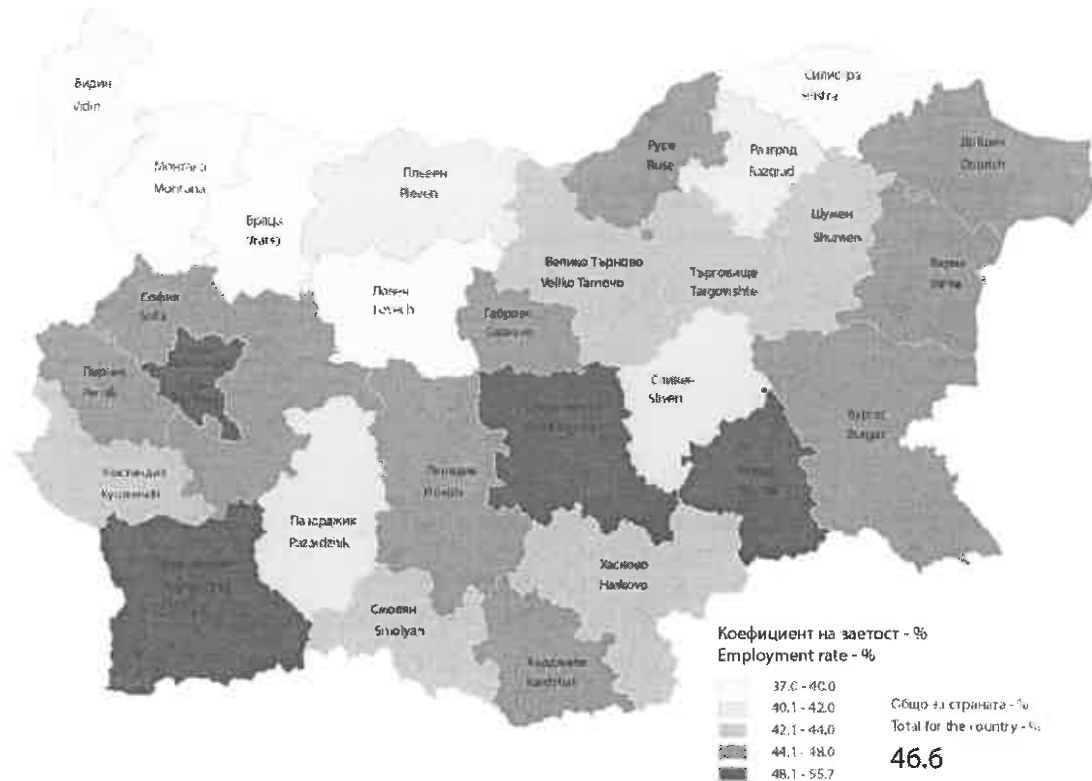
Съществуващата демографска ситуация в община Борован може да бъде определена като неблагоприятна. В резултат на отрицателния естествен и механичен прираст нейното население ще продължава да намалява.

2. Социална сфера

2.1. Заетост

Заетостта в община Борован е силно зависима от състоянието на икономиката, от трудоспособния контингент в общината, от квалификацията на работната сила и нуждите на пазара на труда.

Коефициенти на заетост на населението на 15 и повече навършени години през 2012 година
Employment rate of population aged 15 and over in 2012

Фиг. 9. Коефициент на заетост на населението на 15 и повече навършени години през 2012 година, Източник: НСИ

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „ Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В област Враца за 2012 година коефициентът на заетост е един от най-ниските в страната – 39,9% при средно 46,6% за страната.

Безработните лица в общината са 2813 на брой. Равнището на безработица е много високо - 36% при средно за страната 11,4% (за 2012 година). Влияние върху високия процент безработица оказва доминиращото в икономиката селско стопанство. Селското стопанство предполага сезонна ангажираност на работната сила. Друг въпрос е, че зърнопроизводството е силно механизировано и не е необходима голяма работната сила.

Младежката безработица в общината (на населението на възраст до 29 години) е 19,5%, което е близо до средното за страната – 20,9%. Младежката безработица е висока както на местно, така и на национално ниво. Това е проблем и на европейско ниво, който Европейският съюз адресира с различни мерки и програми, насочени към квалификация и образование, съответстващи на изискванията на пазара на труда, осигуряване на стажове и други.

Регистрираните в общината безработни от повече от една година са 37,3% от всички безработни. Процентът е по-висок от средното за страната – 31%. Дългосрочната изолация от пазара на труда представлява допълнителна трудност при осигуряването на заетост на безработното население и създава рискова група.

2.2. Образователна инфраструктура

Образованието има изключително важно значение за развитието на човешкия капитал в страната. Образователната структура би могла да се разглежда като локализационен фактор, удобен предвид, че една от основните причини за емиграцията на младото население е търсенето на по-добро образование.

Достъпът до образование в общината може да се оцени като много добър. В община Борован има 4 училища през 2012 година, като три от тях са общообразователни и едно е професионална гимназия.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основните училища са разположени в с. Малорад, с. Добролево и с. Борован. Активността в общината при привличане на средства от европейските фондове и прилагане на мерки за подобряване на образователната структура и подпомагане на функцията на общината е голяма.

ОУ „Отец Паисий” в с. Борован е ремонтирано към 2010 година, като са приложени мерки за енергоефективност. .

В ОУ "Св.св.Кирил и Методий" в село Добролево е създадено ателие „Спектър” с цел създаване на толерантност, разбирателство и взаимно уважение чрез опазване на културното многообразие в живота на ромите и на българите в село Добролево.

В с. Малорад функционира ОУ "Св.Св. Кирил и Методий". Сградата на училището е ремонтирана през 2009 г. по проект по програма „ФАР“.

В общинския център се намира и професионалната гимназия в общината - Професионална гимназия по транспорт „Коста Петров” – Борован, в която се преподават следните специалности: „Малък и среден бизнес“ и „Автотранспортна техника” .

През учебната 2012/2013 година в общината преподават 61 преподаватели, като 42 от тях в общообразователни училища, 19 в професионалната гимназия по транспорт „Коста Петров”.

Учениците през същата учебна година са общо 708. Тяхното разпределение по степени образование е следното:

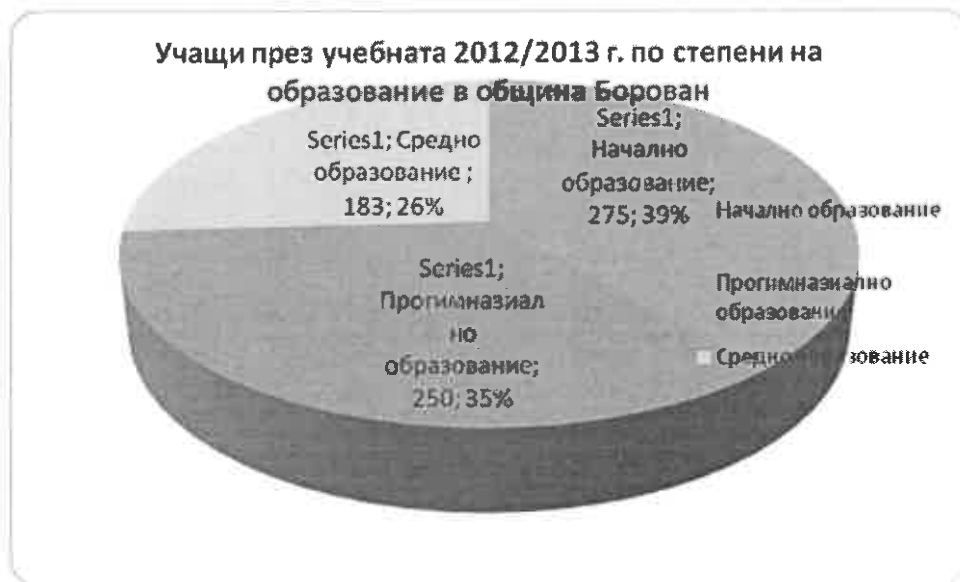
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

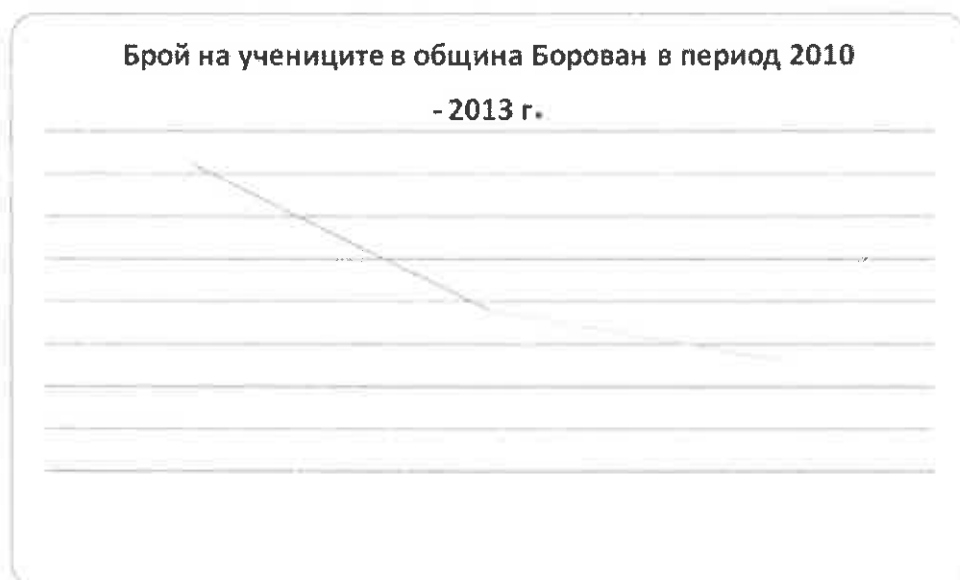
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фиг.10 Учащи през учебната 2012/2013 г. по степени на образование в община Борован, Източник: НСИ

Голям проблем в национален мащаб, особено в малките населени места е застрашителното намаляване на броя на учениците, което поставя в риск съществуването на много училища.

В община Борован също се наблюдава лек спад в намаляването на броя на учениците:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

OPIAK Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

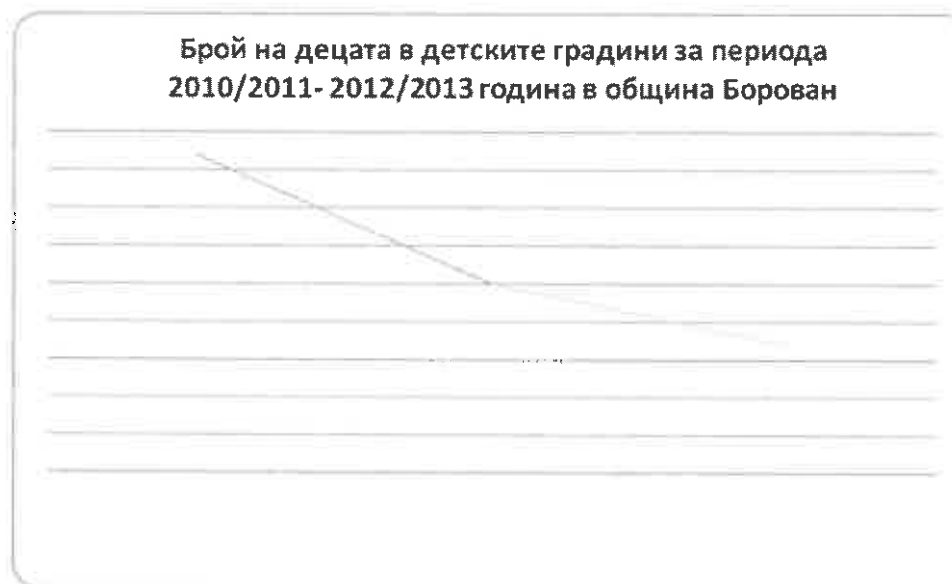
Фиг.11 Учащи през учебната 2012/2013 г. по степени на образование в община Борован, Източник: НСИ

Намалението на броя на населението за този тригодишен период е около 3%. Толкова е и средното за областта/

Детските градини в община Борован за учебната 2012/2013 година са 2. През 2012 година затварят две от детските заведения в общината. В тях за 202 деца се грижат 21 детски учители. На 1 юли 2012 година, към ЦДГ "Т.Петрова" с. Борован има създаден филиал -в с.Нивянин. Учителите на групите са 8 и 2 във филиала, непедagogически персонал – 9 човека, от които двама във филиала. Сградата на филиала в с. Нивянин е основно ремонтирана по проект Национална програма за развитие на спорта в населените места.

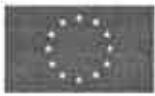
В община Борован има една детска ясла, в която има общо 17 деца – 12 момчета и 5 момичета.²

Също както броят на учениците, броят на децата в детските градини също намалява – за периода 2010/2011 - 2012/2013 намалява с 25 деца, което е 11% по-малко.

² Източник: НСИ, 2012 година.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмнен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фиг.12 Брой на децата в детските градини за периода 2010/2011- 2012/2013 година в община Борован, Източник: НСИ

Постепенното намаляване на децата в образователната система се задълбочава с всяко поколение, което е следствие на демографската криза. Задълбочаването на тези процеси може да има изключително негативни последици върху социално-икономическото развитие на общината.

По отношение престъпността в общината, осъдените лица за 2012 година са 57 души, като най-много са осъдените мъже на възраст между 18-24 години и между 30-39 г.

2.3: Здравеопазване

В общината няма регистрирани болнични заведения. Населението на общината се обслужва от общо 6 общопрактикуващи лекари, 4 души среден медицински персонал и 2 стоматолози. Лекарски кабинети има в селата Борован, Малорад и Добролево.

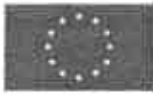
Наличните лекарски кабинети предоставят здравна помощ на местното население. Важно е тяхното снабдяване със съвременен оборудване спрямо съществуващите нужди. Близостта до областния център позволява достъп до медицинска помощ.

В общината са налице няколко аптеки.

2.4: Социални услуги

Тенденцията за увеличаването на броя на населението в групите в риск води до необходимост от предоставяне на повече и по-ефективни социални услуги, осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги. Такива групи в риск биха могли да бъдат: възрастни самотни хора, малцинствени групи, хора с увреждания, продължително безработни лица и др. В община Борован се осигуряват следните социални услуги:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Център за настаняване от семеен тип за отглеждане и възпитание на деца от 7 до 18-годишна възраст, които ще се обучават в ОУ "Св.Отец Пайсии" с. Борован.

Дом за деца, лишени от родителска грижа "Цветко Сълковски" има капацитет 60 деца. През година в сградата на Дома е извършен ремонт-саниране на сградата, преобразуване на вътрешното пространство с цел доближаване до семейната среда.

Домашен Социален Патронаж извършва комплекс от социални услуги по домовете на възрастните хора и хора с увреждания. Капацитетът му е над 200 места. Основните услуги, които домашния социален патронаж извършва са:

- Доставка на храна по домовете;
- Помощ в общуването и поддържането на социални контакти;
- Подпомагане и разширяване на възможностите на потребителите на социални услуги да водят самостоятелен начин на живот;
- Взаимодействие със социални, здравни и други институции;
- Поддържане на личната хигиена и хигиената в жилищните помещения, обитавани от възрастните хора;
- Битови услуги – закупуване на стоки и вещи от първа необходимост, заплащане на електрическа и топлинна енергия, телефон и др. със средства на лицето.

Домашен Социален Патронаж е на общинско подчинение и е част от системата за социално подпомагане на възрастни хора.

2.5. Култура

Културната мрежа в общината е много добре развита, като активността на институциите и на местното население е причина за развитието и подема на културната дейност. Културните дейности в общината се поддържат и организират предимно от читалищата. Читалищата много често се превръщат в средища за развитие на танцови и певчески ансамбли, театрални постановки.

Към 2012 г. в общината функционират 3 читалища, това са:

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Читалище "Цани Иванов"-Борорван, към което функционира 4 самодейни състава; Сградата на читалището е ремонтирана.
- ✓ Читалище „Васил Левски -1908 с. Нивянин. Към него функционира библиотека с над 9600 тома библиотечен фонд. Към читалището е оформена етнографска сбирка с предмети от народния бит .
- ✓ Читалище "Пробуда" с. Добролево
- ✓ Читалище "Просвета" с. Малорад

През 2013 година е открит пенсионерски клуб „Млади сърца“ в село Нивянин, където членуват над 20 възрастни хора .

Освен читалищата много важна роля за развитието на културната дейност в общината имат библиотеките, музеят, художествената галерия, културните и исторически паметници и самодейните колективи с техните културни изяви.

Музеят се намира в село Борован. До 2011 година музеят има две зали - „Археология” и „История”, в които са събрани над 300 разнообразни предмети от археологията, бита и труда на местното население, оръжия на труда и етнографски материали, като е ремонтиран и след 21.10.2011 година музеят има 3 зали.

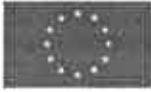
В община Борован се намира и художествената галерия, която след 2005 г. се намира в сградата на читалището.

Поддържа се културен календар, в който освен честване на национални и религиозни празници се празнува и Денят на община Борован на 25.10.2014 г. и фолклорен фестивал, майски, културни и спортни празници и др.

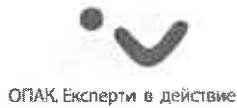
С. Борован е много старо селище с дълга история, преминала през много епохи. Това предопределя и наличието на множество археологически местности, като:

- ✓ Местността „СТРУГАРКА”
- ✓ Местността „ТИХОВ ЛЪГ”
- ✓ Местността „ЛАПЧОВЕЦ”
- ✓ Местността „ЕЗЕРОТО”
- ✓ Местността „ПЧЕЛИНЯ”

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Местността „МЕШАНИ БАРИ“
- ✓ Римско селище /I-IIIв./
- ✓ Местността „КОПАНА МОГИЛА“
- ✓ Местността „БЕЛИЛКИТЕ“

В местността „Езерото“ през 2008 година са извършвани археологически разкопки, в следствие на които е разкрито селище от началото на каменно-медната епоха. Обектът има много добър потенциал за развиване на културен и археологически туризъм.

2.6. Спорт

Спортните традиции в община Борован са с дълбоки корени, които са съхранени и активно се поддържат и се развиват. Привлича се интереса на младите хора в общината към спорта. В общината се поощряват спортните инициативи, като понастоящем са налични отбори по футбол и баскетбол, организира се турнир по шахмат. Футболният отбор на Борован е ФК „Торпедо-2004“, който се състезава в А Окръжна футболна група. В село Борован има стадион, който е наскоро ремонтиран.

Общинският детски комплекс „Маша Белмустакова“ е център на спортно-туристически дейности.

IV. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

4.1. Транспорт

Транспортните връзки на общината се осъществяват с пътен транспорт.

През територията на община Борова преминават два второкласни пътя, свързващи общината с Враца на югозапад, с Оряхово на север и с Плевен на изток. Това са път II-15 Враца – Оряхово II-13 Монтана-Борован- Плевен.

Първокласна пътна мрежа през общината липсва.

Всички населени места са свързани с общинския център с общински пътища.

Европейски съюз

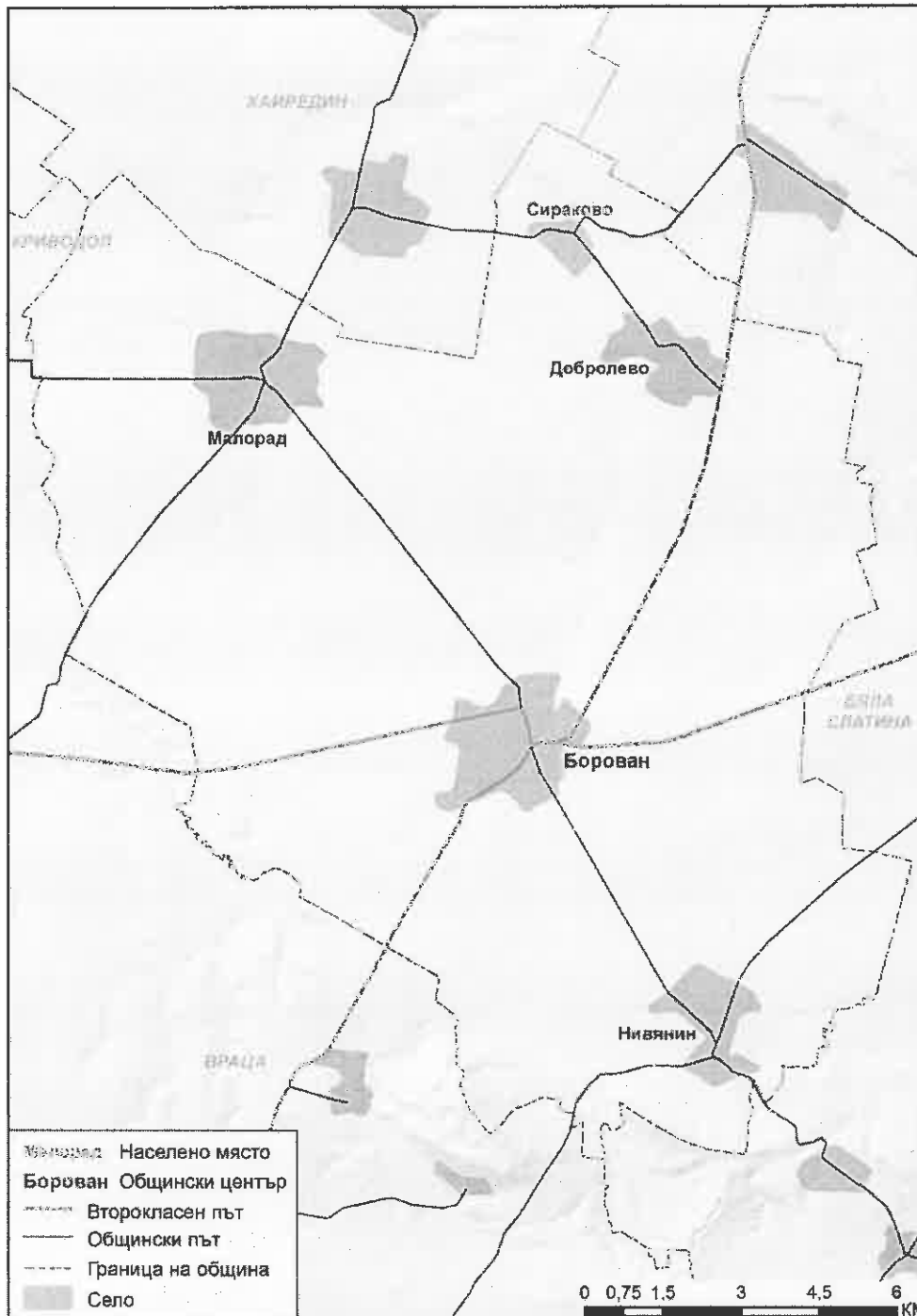

ОНАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Железопътният проект, който е трябвало да свързва Враца с Оряхово, като преминава през община Борован така и не е реализиран.

Карта № 5 Транспортна мрежа

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 = 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ и съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4.2. Водоснабдителна мрежа за питейно – битово водоснабдяване и мрежа за отпадни води

Обслужването с вода на населението в общината и в цялата област се извършва от Водоснабдяване и Канализация ООД Враца. Всички населени места са водоснабдени. Водоснабдителната мрежа е силно амортизирана, което води до големи загуби на вода, които са икономически неизгодни, както и до влошаване на хигиенните качества на водата.

През 2006 година от ПУДООС са одобрени 400000 лв. за реализиране на проекта "Изграждане на главен канализационен колектор" в с.Борован. С това се решава проблема за отпадните води и изграждане на канализация на селото.

V. СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И МОДЕЛИ НА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

1. Териториално-урбанистична структура

▪ *Йерархична система от населени места:*

През 1978 година село Борован става административен център на селищна система, в която са включени четири села. На 28 август с Указ се създава община Борован.

В НКПР са определени 5 типа агломерационни ареали и е прецизиран техният обхват. Община Борован попада в типа агломерационни ареали на много малки градове и села с микрорегионално значение в територията на групи общини.

Агломерационните връзки са слабо изразени, но имат потенциал за евентуална бъдеща проява по отношение на най-близките малки населени места. Общината е представена от село , който е общински център попадащ в 5-то ниво на йерархичната система от села-центрове /много малки градове и села с общинско значение за територията на съответните общини/ .

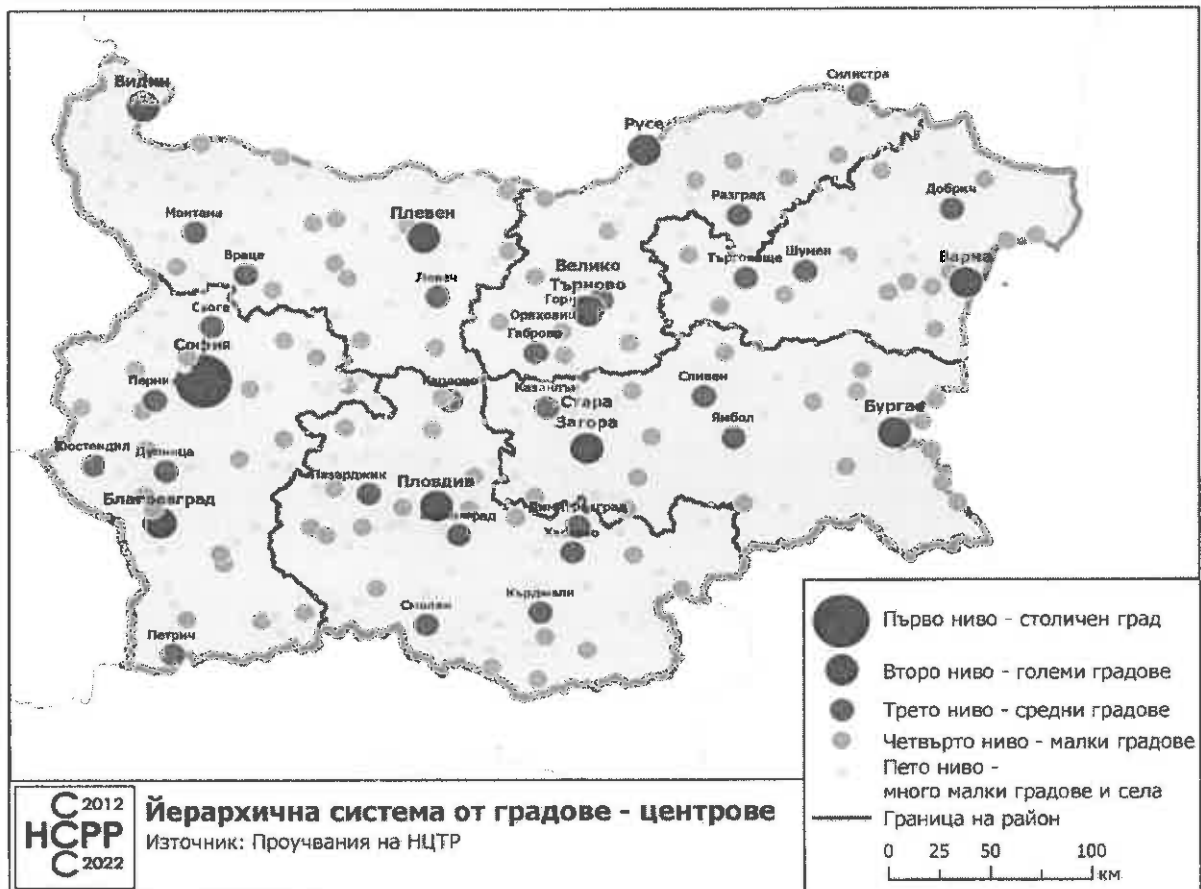
Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Карта № 6. Йерархична система от градове-центрове, Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

Територията на община Борован се намира в Северозападен район на планиране NUTS 2, част от административните граници на област Враца NUTS 3.

Според закона за административно-териториално устройство на Република България, община Борован /площ – 210,73 кв.км/ е „пета“ категория община, заема 5,8% от територията на област Враца и 1,1% от територията на Северозападен район за планиране.

Гъстотата на населението в тези населени места е изключително ниска – 27,9 д./км². За сравнение – средният показател за страната е 66,01 д./км², а за

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

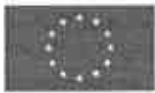
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

област Враца– 51,6 д./ км². 40,2 % от населението на общината е концентрирано в село Борован.

Категоризация на общините

ЕКАТТЕ	Община	Категория
VRC05	Борован	V

В градоустройствената класификация на населените места по брой жители село Борован попада в категория 5-то ниво- „много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини.

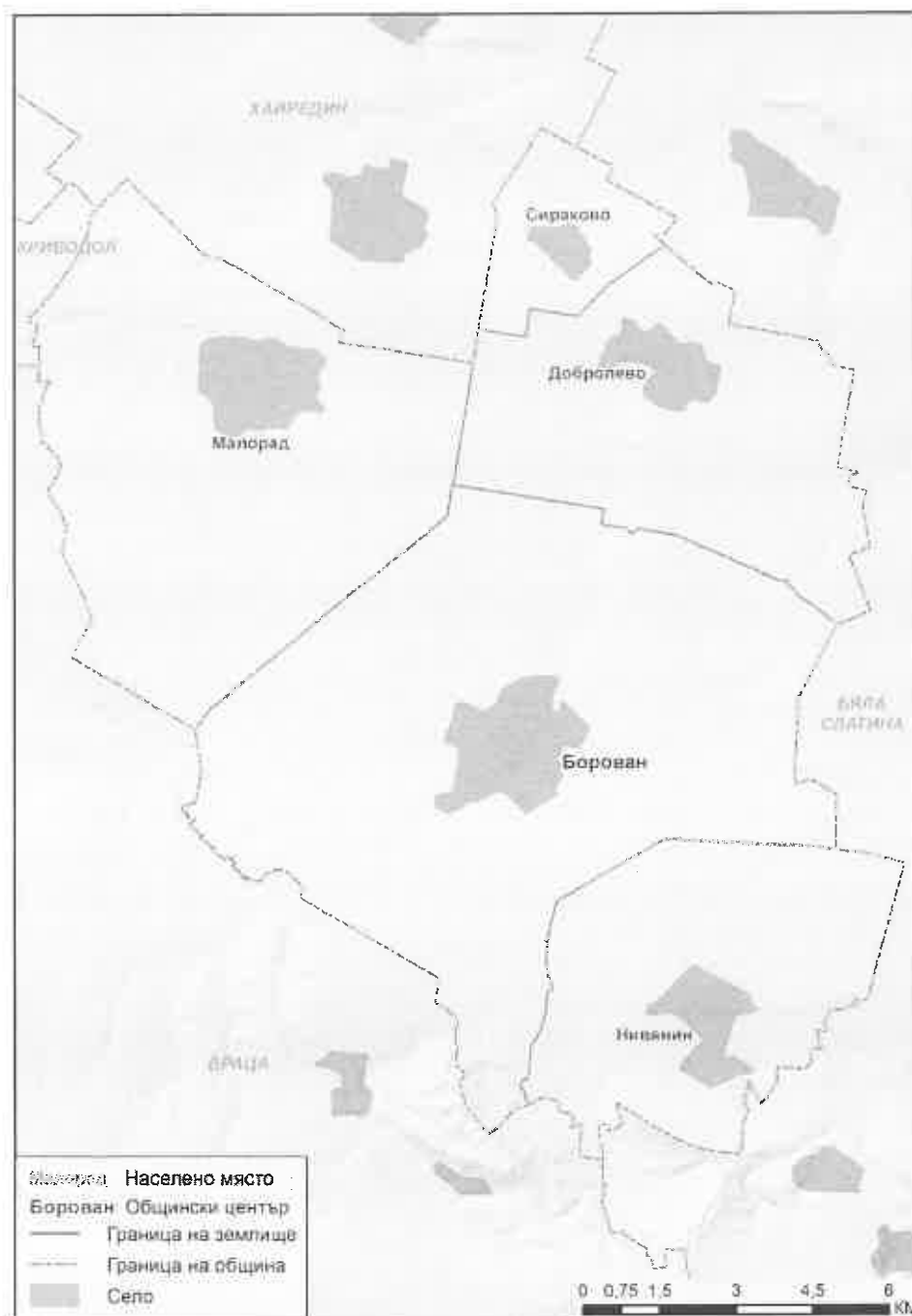
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
инвестиции в хората

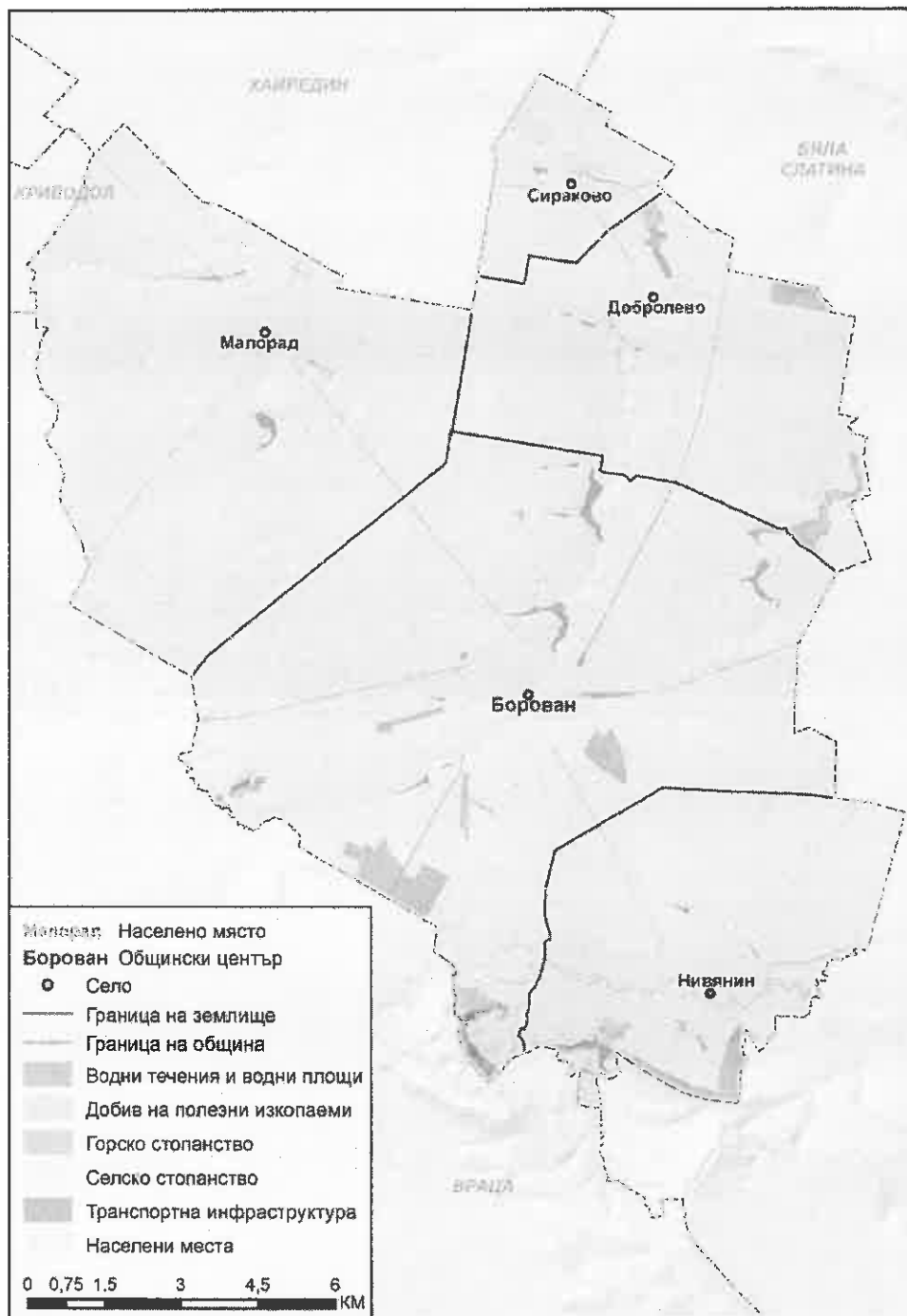

Карта № 7 Селищна мрежа

В разпределението на територията в общината, най-голям дял има земеделската обработваема територия - 79,4% от общата територия. Урбанизираните територии заемат 7,2% , водните течения и водните площи

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

заемат 1,1%, територии за добив на полезни изкопаеми заемат – 0,05% ,
територии определени за транспорт и инфраструктура заемат 1,2 %.

Карта № 8 Баланс на територията

■ **Урбанизация и модели на устройство на територията.**

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

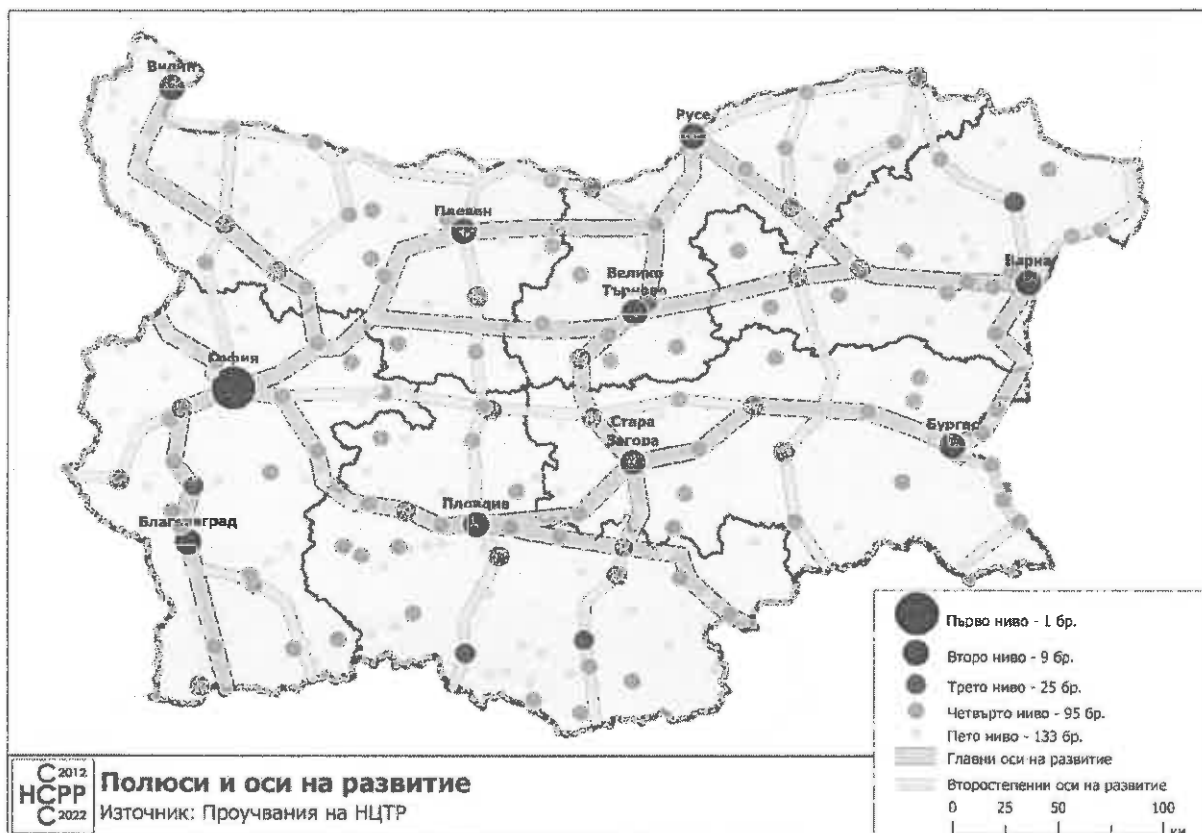
ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Населените места и урбанизираните територии в община Борован заемат 7,2% от общата територия. Село Борован играе ролята на административен център за общината. Урбанизацията е дългосрочен процес, който се характеризира с увеличаването на населението в градовете и с разширяване на градските зони. Този процес на територията на общината се изразява чрез концентрацията на човешки дейности и социална инфраструктура в село Борован. Процесът на урбанизация има отчетливи ефекти върху икономиката и екологията му.

Урбанистични оси на развитие – отчитащи транспортните направления на коридори от трансевропейската транспортна мрежа и други транспортни мрежи с национално значение.

При формирането на пространствена структура на общината водеща роля имат географската характеристика и основните урбанистични оси. Явяват се основни фактори за развитие на селищната структура както и предпоставка за развитие на туризма в общината.

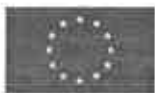

Карта № 9 Полюси и оси на развитие, Национална Стратегия за регионално развитие.

Основните урбанистични оси/коридори в общината са:

- През територията на община Борован не преминават главни урбанистични коридори. Общината се намира на около 30 км от общоевропейски коридор № 4-Видин-Враца-София-Благоевград-Кулата, който е приоритет на ЕС и на Стратегията на Република България за развитие на транспортната система до 2020 година.
- От значение за общината се явява второстепенната ос за развитие Козлодуй-Враца, която преминава през територията ѝ.
- Урбанистичните оси с локален/местен характер са свързани с административния и пространствен център село Борован и изградените функционални връзки с останалите населени места /вторични центрове/.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

От голямо значение за формирането на урбанистичните ядра са проучванията на селищната мрежа по функционалните системи – обитаване, труд, отдих, обслужване и урбанистичните функционални връзки.

Териториалната структура на община Борован според вида територия се дели на урбанизирана, земеделска, горска, защитени територии, нарушени територии за възстановени и друг вид територии /територия заета от води и водни обекти, територия на транспорта и територия за добив на полезни изкопаеми/.

Националната програма за развитие „България 2020“, поставя приоритети за постигане устойчиво интегрирано регионално развитие чрез използване на местния потенциал и развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност, както и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси. Тези приоритети са приложими в териториалния обхват на общината. Териториалните ресурси и природните дадености имат първостепенно значение за общината. Тяхното правилно използване във всички аспекти и сфери на човешката дейност биха помогнали за развитието на община Борован. Географското местоположение, осигурява условия за сътрудничество със съседните териториални общности.

За постигане на стратегическите цели за пространствено и териториално развитие за община Борован е необходимо да се изведът основни приоритети, които да подпомогнат бъдещото пространствено развитие на общината. От приоритетно значение е реконструкцията на транспортната, електронно-съобщителната и инженерно-техническата инфраструктура за подобряване на мобилността, комуникативността и достъпа до услуги, както и разкриване потенциала на малките населени места с характерни природни и културни ценности и използването му като стимулатор на икономическо развитие.

2. Жилищна осигуреност

▪ Количество и на жилищния фонд

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

През изследвания период (2010 – 2012 г.), броя на жилищните сгради е намалял с 883. По данни на НСИ за 2012г. броя на жилищните сгради е 4015, докато броя на жилищата е 3590. Строителството е било най-активно в годините между 1970 и 1989г.

Показатели	Мерна единица	2010	2011	2012
Жилищен фонд				
Жилищни сгради	Брой	4898	4015	4015
<i>По материал на външните стени на сградата</i>				
стомано-бетонни и панелни	Брой	34	11	11
тухлени	Брой	4676	3860	3860
други	Брой	188	144	144
Жилища	Брой	3794	3590	3590
<i>По брой на стаите</i>				
едностайни	Брой	175	42	42
двустайни	Брой	1191	880	880
трестайни	Брой	1449	1504	1504
четирестайни	Брой	599	813	813
петстайни	Брой	224	208	208
с шест и повече стаи	Брой	156	143	143
Полезна площ	кв. м	240322	244105	244105
жилищна	кв. м	154820	189482	189482
спомагателна	кв. м	41005	35314	35314
площ на кухни	кв. м	44497	19309	19309
Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища				
Сгради	Брой	-	-	-

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Жилища	Брой	-	-	-
Полезна площ	кв. м	-	-	-
в т.ч. жилищна	кв. м	-	-	-

Таблица № 9. Жилищни сгради по период на построяване, източник : НСИ;

■ Конструкция на жилищен фонд

Стоманено- бетонни и панелни сгради са най-малобройните, като от 2010 година до 2012 г. са намляли от 34 на 11 сгради, макар и малко на брой те се нуждаят от цялостно конструктивно обследване, обследване на енергийната ефективност и подмяна на инсталациите. Строителството на територията на община Борован е предимно нискоетажно, а териториалното разпределение на жилищните ресурси е сравнително благоприятно.

Броят на жилищата за 2012 г. е 3590. По материал на външните стени на сградата се разделят на стоманено-бетонни и панелни - 48 , тухлени – 3860 и други - 144. Наблюдава се тенденция за намаляване на броя на жилищните сгради като цяло, като най-голям спад има в тухлените жилищни сгради, които през изследвания период са намалели с 816 броя.

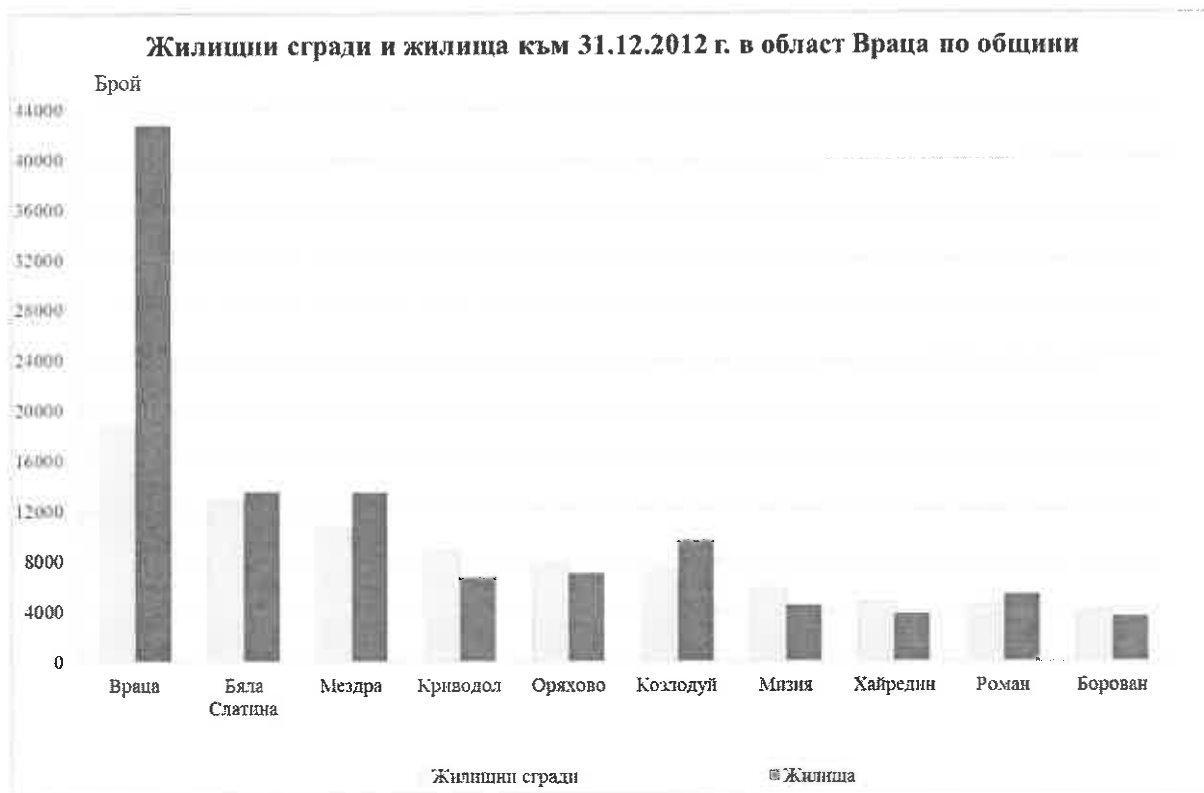
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Фиг. № 13 Жилищни сгради и жилища в област Враца по общини, 2012 г.

▪ *Етажност и стайност*

Застрояването на територията на община Борован е в унисон със структурните елементи на града и природната среда. Общата полезна площ на територията на общината е 244105 кв.м, наблюдава се тенденция в увеличаването на жилищната полезна площ и намаляване на спомогателната площ и площ на кухни.

Броят на стаите е друг показател, който характеризира жилищната осигуреност. Стаите се разделят на:

- Едностайни -42;
- Двустайни – 880;
- Тристайни – 1504;
- Четиристайни – 813;
- Петстайни – 208;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- С шест и повече стаи – 143;

Съществува ясна тенденция за намаляване на броя на стаите и жилищните помещения и тяхната полезна площ.

През изследвания период, на територията на общината няма регистрирани новопостроени жилища и жилищни сгради.

Извод:

- *Съществуващият свободен жилищен фонд, е предпоставка за развитие на туризма като отрасъл, необитаваните сгради могат да се реновират и адаптират за семейни хотели и бази за отдих.*
- *Възможно е и развитието на микропредприятия за производство и преработка на суровини, еко, биопродукти и други.*
- *От голяма необходимост е обновяването на съществуващия жилищен фонд, необитаваните жилища и сгради да бъдат адаптирани към нови функции.*

VI. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

Оценката на екологичното състояние на община Борован се изготвя въз основа подробния анализ на характеристиките и качеството на отделните компоненти на околната среда – въздух, вода, почви. Анализират се факторите на въздействие отпадъци, шум и радиационен контрол.

1. Качество на атмосферния въздух

Под “Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен и антропогенен произход, попаднали в нея. Качеството на въздуха, съгласно Закона за чистотата

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на атмосферния въздух, се оценява по показателите – прах, фини-прахови частици, серен двуокис, азотен двуокис, тежки метали и някои други специфични замърсители. По-специално внимание се обръща на замърсяването на въздуха, поради влиянието, което качеството му оказва върху заболяемостта, смъртността и миграцията на населението.

Територията на област Враца, контролирана от РИОСВ-Враца, е поделена на райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Община Борован попада в район Криводол. В този район се включват и общините Криводол и Хайредин. При извършените имисионни замервания в района на община Борован не са установени наднормени концентрации по показателите: въглероден оксид, серен диоксид, азотни оксиди, озон, прах, амоняк и сероводород. За район Криводол не се изисква изготвянето на програма за намаляване нивата на замърсителите.

Основен източник на замърсяване на въздуха през студеното полугодие на територията на общината е масовото използване на твърди горива от населението.

За 2013г. са реализирани 14 планови проверки на бензиностанции. Изискванията на Наредбата към този вид обекти са за изграждане на система за улавяне на бензиновите пари към резервоарите за съхранение на бензините (т.н. Фаза I) при зареждането им от подвижните автоцистерни. Необходимо е монтирането на клапан– адаптор към вентилационната система на резервоара за бензин, както и адаптор на вливната фуния. Тази система гарантира улавяне и отвеждане на бензиновите пари в автоцистерните, като в следствие те се транспортират до съответния терминал за регенериране или съхранение с последващо регенериране в друг терминал. Бензиностанцията, която е проверена на територията на община Борован е “Петрол” АД, с. Борован.

Обектите извършват дейност с изградена херметична свързваща система за улавяне на бензиновите пари към резервоарите за съхранение на бензини. В област Враца всички обекти са приведени в съответствие с изискванията.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Във връзка с Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти влязла в сила от 06.03.2007 година и обнародвана в ДВ, бр. 20/2007г., са реализирани 29 планови проверки. На територията, контролирана от РИОСВ-Враца са регистрирани 80 бр. фирми, които извършват търговия на едро, на дребно, строителна дейност, автосервизна дейност или производствена дейност с използването на продукти от обхвата на горепосочената наредба. Всички продукти, съдържащи органични разтворители от обхвата на наредбата трябва да се използват или допускат до пазара етикетирани, съгласно нормативните изисквания и посочения образец на етикет в наредбата. На етикета задължително се посочва нормата за максимално допустимото съдържание на органичен разтворител за съответната категория и подкатегория на продукта в г/л. Продуктите трябва да са придружени с актуални информационни листове за безопасност и анализни свидетелства.

На територията на община Борован е извършена проверка на следните фирми за търговия на дребно с бои, лакове и авторепаратурни продукти: ЕТ "Миро-98-Методи Стефанов-Станислав Мончовски" и ЕТ "Цими - Цветана Драганинска". Не са констатирани нарушения във връзка с етикетването и норми за съдържание на органичен разтворител на предлаганите продукти в магазините.

2. Води

Географското положение и характерът на физикогеографските условия на България са предпоставка за наличието на реки със смесен тип подхранване. Около 50-70% от водите им се формират в следствие на снеготопенето, а останалото количество е резултат от есенните и пролетните дъждове. Качеството и количеството на повърхностните и подземни води се наблюдава и контролира от съответните мрежи за мониторинг на водите, които са част от националната система за мониторинг на околната среда по пунктове, честота и показатели. Мониторинга на водите на територията на Република България е

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

регламентиран с Наредба № 1 от 11 април 2011 г. През 2013 г. е осъществяван оперативен и контролен мониторинг на повърхностните води от РИОСВ- Враца в пунктове на територията на цялата област.

През територията на община Борован преминава река Бързина, на която са изградени три пункта за контролен мониторинг:

- Река Бързина преди язовир Бързина;
- Река Бързина след язовир Бързина, преди вливане в река Скът;
- Язовир Бързина.

Река Бързина е река в Северозападната България. Протича през Дунавската равнина и територията на област Враца, като преминава през общините Борован, Хайредин и Мизия. По течението ѝ са разположени 5 села: Малорад (община Борован), Рогозен, Бързина и Ботево (община Хайредин) и Липница (община Мизия). Река Бързина е ляв приток на р. Скът преминава през територията на с. Малорад. Площта на водосборния басейн на реката е 244 км², което представлява 22,7% от водосборния басейн на река Скът. Основен приток на Бързина е река Сираковска бара.

През територията на община Борован преминава част от водосборния басейн на река Огоста. Река Скът, която е десен приток на р. Огоста преминава през територията на с. Нивянин. Има изградени три пункта за оперативен мониторинг на повърхностните води:

- Река Скът след град Мизия;
- Река Скът след град Бяла Слатина;
- Река Скът при село Голямо Пещене.

Река Скът извира от местността Речка. Площта на водосборния басейн на реката е 1 074,1 км², което представлява 34% от водосборния басейн на река Огоста. Водите на Скът и множеството му малки притоци се използват главно за напояване, като за тази цел в басейна на реката са изградени множество микроязовири.

Европейски съюз

ОПЯК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Водните ресурси представляват използваемата част от природните води на определена територия. Те имат определящо значение за развитието на дадено населено място. Формират се от оттока на вътрешните реки, подземните води и част от водите на река Дунав. Опазване и рационалното им управление е от жизнено важно значение за бъдещото устойчиво развитие на страната. България е в групата на най-бедните на водни ресурси страни в Европа. Средногодишното количество за жител е около 2300-2400 м³, а използваемата част от него варира от 800 до 100 м³/ж.год.

Издадено е решение за прекратяване на процедура по реда на Глава VI от ЗООС за ИП: „Отглеждане на риба и търговска дейност в язовир “Жарковец“, землището на с. Добролево, общ. Борован, обл. Враца”.

Изготвени са становища по проекти от водния цикъл, попадащ в обхвата на чл.2,ал.2 от Наредбата за ОС и не попадат в обхвата на Приложение 2 на ЗООС към чл.93, ал.1,т.1 към Закона. Становищата, които обхващат територията на община Борован са:

- “Реконструкция на част от водопроводните мрежи на населените места с. Борован и с. Добролево, общ. Борован”;
- “Рибовъдство в съществуващ язовир “Братковец”, землище с. Борован, общ. Борован”.

Изготвени са становища за съществуващи обекти, за които няма основание за провеждане на процедура по реда на Глава VI от ЗООС по оценка на въздействието върху околната среда и екологична оценка. Становищата са по повод:

- “Използването на съществуващи шахтови кладенци /3 бр./ в землището на с. Сираково, общ. Борован.”;
- “Използването на съществуващи каптирани извори /2 бр./ в землището на с. Малорад, общ. Борован.”;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

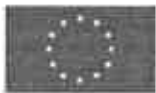
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- “Използването на съществуващи шахтови кладенци /2 бр./ в землището на с. Нивянин, общ. Борован.”.

Комунално-битовата дейност е причина за около 30% от общото замърсяване. Значителният дял в замърсяването с нитрати е следствие от неефективно действащи пречиствателни станции, битова канализация, неорганизираните сметища за отпадъци, дъждовни води, оттокът и филтрацията от районите без канализация и пречиствателни съоръжения. Последващото отстраняване на замърсяванията налага инвестиции за изграждането на скъпи съоръжения.

Промишлеността се явява един от основните източници на замърсяване на водите (около 15% от общото замърсяване с азот). Това замърсяване е резултат от заустванията на отпадни води от индустриални обекти, както и от индустриалните обекти с попивен кладенец, лагуна или котлован. Антропогенното натоварване на водите с нитрати се осъществява от две категории източници: точкови и дифузни. Точкови източници представляват изпусканията или заустванията на замърсяващи вещества във водите от конкретен източник. Такива са и неправилно организирани и разположени торохранилища в близост до водоеми, сондажи и кладенци. Точкови източници на замърсяване от комунално-битовата дейност на населението са заустванията в реките на градските канализации без изградени ГПСОВ (Градски пречиствателни станции за отпадъчни води) и заустванията на ГПСОВ. Точкови източници на замърсяване от промишлеността са заустванията на отпадни води от индустриалните обекти. Дифузен източник на замърсяване представлява общото движение на нитратите в почвата. То е резултат от внасянето на органични или минерални торове в количества, превишаващи нуждите на културите от хранителни елементи, или от тънък повърхностен почвен слой, който не може да абсорбира хранителните вещества. Замърсяване може да се получи и когато се употребяват торове при неподходящи почвени или климатични условия. Ако земеделските култури или пасищната растителност

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК Експерт в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

нямат капацитета да усвоят наличните хранителни вещества, има значителни загуби на хранителни елементи - чрез изтичане в полската отводнителна система, в близки реки и езера или чрез проникване в подпочвените слоеве, водещо до замърсяване на подземните води.

3. Отделени отпадъци

На територията на община Борован няма населени места, в които не е въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Населението на общината (100%) е обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Използва се съвременна техника, както и активна политика по управление на отпадъците.

Битовите отпадъци на община Борован се извозват до **“Регионално депо за неопасни отпадъци (РДНО) – Оряхово**. Депо то извършва дейност от 20.09.2005 год. и на него се депонират битовите отпадъци от общините Оряхово, Мизия, Хайредин, Борован, Бяла Слатина, Козлодуй, Кнежа и фирми от региона. Общото количество депонирани БО за 2013 г. е 16 703,68 т (при 16 324,75 т за 2012 г.).

Количеството депонирани неопасни отпадъци за община Борован на територията на РДНО – Оряхово, през 2013г. е 657,836 т.

Община Борован има сключен договор с “ЕКОПАК България” АД, гр. София от 15.09.2008 г. Доставените цветни контейнера са 39 броя и обслужват по 250 човека от населението на селото. Събраното количество от цветните контейнери, разположени в с. Борован е 8,83 т, в т.ч. хартия - 4,43 т, пластмаса – 2,22 т, стъкло – 2,18 т, от които предадени за рециклиране: хартия – 6,214 т (включително и от предходната година), пластмаса – 2,204 т (включително и от предходната година), стъкло – 22,121 т (включително и от предходната година).

Разделно събраните отпадъци се събират и транспортират от “Йордан Кръстителски - Джордан 2001” ЕООД, гр. Враца до сепарираща инсталация на фирмата в гр. Враца. Фирмата е подизпълнител на “Екопак България” АД, гр. София.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

На територията на община Борован 2415 д. или 39% от населението е обхванато от системите за разделно събиране.

Дейностите по събиране, транспорт, временно съхранение и разкомплектоване и оползотворяване на образуваните отпадъци от МПС се извършват от лица, притежаващи разрешение по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС. На територията на община Борован има фирма с разрешително за временно съхранение и разкомплектоване на ИУМПС - ЕТ"Христо Христов - Цвети - 2008".

4. Незаконни сметища – местонахождение и площи

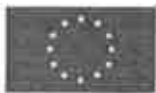
На територията на община Борован не са регистрирани данни за съществуването и дейността на нерегламентирани сметища. Безконтролното изхвърляне на битови и строителни отпадъци извън границите на регламентирани сметища води до създаването на локални такива.

5. Почви

Опазването на почвите и предотвратяването на вредните въздействия и унищожаването им е необходим процес и условие за цялостното развитие на природната среда. Почвата се явява съставна част от природния баланс. Един от основните приоритети на Европейския съюз е реализирането на адекватна политика по отношение на почвите, тяхната превантивна защита и въвеждане на мерки за устойчивото им управление. Замърсяването на почвата е една от основните предпоставки за изменение на климата, това води до влошаване на качеството на живот и ограничаване на нуждите за питейна вода и храна.

Почвите на територията на област Враца са разнообразни според своя характер и тип.

Критериите за определяне на пригодността на земеделските земи в община Борован са подпочвени /почвообразуващи материали, подпочвени води и др./ почвени, орографски, климатични и т. н. Те определят агроекологичния

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

потенциал за отглеждане на земеделските култури. Видът на почвите на територията на община Борован е оподзолен чернозем.

За наблюдение и контрол качеството на почвите в Област Враца е създадена организация за провеждане на мониторингова дейност. Пунктовете, в които се извършва пробонабирането на почвени проби, са определени от Изпълнителната Агенция по опазване на околната среда към МОСВ. Те са разположени по цялата територия на област Враца и са в зависимост от източниците на замърсяване на почвата.

През 2013 г. на територията на област Враца е извършено пробонабиране от 3 пункта за почвен мониторинг в т.ч.: с. Кунино, общ. Роман, с. Комарево и с. Търнава, общ. Бяла Слатина.

Не са регистрирани превишения на ПДК от извършените анализи на взетите 30 бр. почвени проби. Поради настъпилите промените в икономиката и селското стопанство и засиления контрол върху работещите промишлени производства, се забелязва тенденция на намаляване на натоварването на почвите с тежки метали и арсен.

Опазване качеството на почвите е задължение на държавните и общинските органи, на физическите и юридическите лица. Нараства необходимостта от въвеждането и използването на по-добри и иновационни земеделски практики. Обществото трябва да бъде информирано за съществуващите реални и потенциални възможности и ползи, които ще бъдат следствие от опазването на почвите. Важно е да бъде въведен в действие по-строг контрол и мониторинг на този компонент на околната среда.

6. Шум

Контрол и мониторинг на шума и шумовите нива се осъществява от РИОСВ- Враца, като се извършва съгласно изисквания на „Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие “. Важна част от цялостния набор от дейности, свързани с

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

опазването на околната среда е недопускането на излъчване и разпространяване на шум над определените гранични стойности.

По фактор “Шум” през 2013г. по предварително утвърден график, съвместно с АРЛ - Враца към ИАОС - София, са реализирани 12 планови проверки. Плануваните проверки на обхващат дружества, които извършват дейност на територията на община Борован.

7. Радиационен контрол

Наблюденията и контролът на радиационните параметри е част от основните компоненти на околната среда. Дейностите, свързани с този контрол са непрекъснати и периодични и от изключително значение за опазване качеството на околната среда. Радиационният контрол на територията на РИОСВ - Враца се извършва от Регионална лаборатория- гр. Враца. С цел следене наличието на радионуклиди в атмосферния въздух през годината са набрани 27 бр. аерозолни филтъра от стационарната станция в гр. Враца. Не са констатирани повишавания на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви и дънни утайки е реализиран в 23 бр. пункта. През годината са взети са 58 бр. почвени проби и 6 бр. дънни утайки от пунктовете на Национална система за мониторинг на околната среда /НСМОС/ в 3-100 км зона на АЕЦ ”Козлодуй”. Гама-спектрометричният анализ на пробите показва, че няма сериозни отклонения в измерената специфична активност на радионуклидите спрямо характерните за региона.

Изводи:

- 1. На територията на община Борован не са констатирани сериозни нарушения по отношение качеството на атмосферния въздух.*

2. *Основен източник на замърсяване на въздуха през студеното полугодие на територията на общината е масовото използване на твърди горива от населението.*
3. *На територията на община Борован няма населени места, в които не е въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци.*
4. *Около 40% от населението е обхванато от системите за разделно събиране.*
5. *На територията на община Борован не са регистрирани данни за съществуването и дейността на нерегламентирани сметища.*

VII. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Общинската администрация има много важно значение за развитието на местната общност, като то постоянно се увеличава в контекста на съвременното развитие на България като член от Европейския съюз. Поради тази причина административния капацитет е един от основните приоритети за развитие за страната.

В община Борован се наблюдава активно усвояване на средствата от ЕС, като инвестициите се насочват към инфраструктура, развитие на човешките ресурси, образование, здравеопазване и други.

За периода 2007-2010 година в общината са регистрирани 32 проекта, като 25 от тях са реализирани.

Основните принципи, от които се ръководи администрацията на община Борован са следните:

- ✓ отговорност към проблемите на общината и нейните граждани;
- ✓ спазване на закона и зачитане на морала;
- ✓ максимална ефективност на провежданите действия и проекти;
- ✓ диалог с гражданите;
- ✓ прозрачност при управлението и разпореждането с общинско имущество и средства;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ ефективно административно обслужване на гражданите, физическите и юридически лица.

Общината цели да повиши качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината.

Административни услуги, които се предлагат на гражданите, включват:

- ✓ Услуги по гражданска регистрация и актосъставяне
- ✓ Административно технически услуги:
 - Общинска собственост
 - Устройство на територията
- ✓ Административни услуги – кадастър
- ✓ Правни и административно технически услуги
- ✓ Административни услуги по дейността на селското стопанство и екологията
- ✓ Административни услуги – търговия, туризъм, транспорт
- ✓ Административни услуги – местни данъци и такси
- ✓ Общи административни услуги:
 - Издаване на удостоверения във връзка с Кодекс за социални осигуровки;
 - Наредба за пенсии и осигурителен стаж;
 - Закон за администрацията;
 - Закон за достъп до обществена информация.
- ✓ Вътрешни административни услуги – междуведомствени служебни издавания на удостоверение.

В община Борован функционира подобрен интернет сайт, на който е достъпна много информация, както за отделните сфери на развитие в общината, така и за изпълнявани проекти, взети решения, предстоящи събития, както и стратегически и програмни документи. По този начин общината се отличава с отвореност и достъпност за гражданите на общината и прави усилия за представяне на даденостите и предимствата на общината.

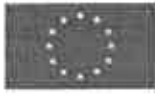
Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Това прави управлението на общината достъпно и прозрачно за местната общности и стимулира сътрудничеството между местната власт и гражданския сектор.

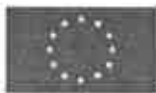
VIII. SWOT – анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Географско положение, осигуряващо добра транспортна достъпност ▪ Съхранена природа; ▪ Традиции в земеделието, съчетани с наличните природни ресурси като предпоставка за развитие на биоземеделие и устойчив агробизнес с висока добавена стойност; ▪ Добра транспортно-комуникационна инфраструктура, осигуряваща сравнително добра достъпност до общинският център; ▪ Електрифицирани всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока; ▪ Екологичното състояние на въздуха и почвите е добро, в района на общината няма големи замърсители; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ниско равнище на доходите ▪ Ниски нива на икономическа активност на населението; ▪ Недостатъчен обем на новите инвестиции и новите производства ▪ Липса на сграден фонд за развитие на туризма; ▪ Устойчива тенденция на намаляване броя на населението; ▪ Проблеми с образователния статус на населението, с преобладаващ относителен дял на завършилите основно образование; ▪ Липса на синхрон между професионалната подготовка и потребностите на бизнеса ▪ Високи нива на безработица сред младите хора до 29г. възраст; ▪ Намалява броя на младите и образовани хора, които не се връщат след като заминат да повишават образованието и квалификацията си в

	<p>големите градове и в чужбина</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Недобър достъп до спешна медицинска помощ; ▪ Липса на широко приложение на енергоспестяващи мероприятия ▪ Въпреки доброто покритие с транспортно-комуникационни мрежи, същите са морално и физически амортизирани;
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Възможности за стимулиране на предприемачеството с цел повишаване заетостта и генериране на растеж; ▪ Нова европейска политика за планиране на устойчивото и пространственото развитие за периода 2014-2020 г.; ▪ Подобряване състоянието на МТБ на образователната инфраструктура и обучителния процес, което да доведе до повишаване качеството на образователните услуги; ▪ Наличие на международни и национални програми подпомагачи общините за обновяване на енергийната и производствената инфраструктура за периода 2014-2020 г.; ▪ Целеви инвестиции в човешкия капитал на общината; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Натрупване на ключови инфраструктурни и социални проблеми и липса на достатъчно финансов и човешки ресурс за тяхното решаване ▪ Ограничени ресурси за финансиране на интервенциите, необходими за развитието на общинската територия; ▪ Риск от намаляване броя на МСП при задълбочаване на икономическите проблеми в развитието на страната и основните пазари; ▪ Продължително негативно влияние на глобалната финансова и икономическа криза ▪ Натрупване на население във високите възрастови групи ще има негативно отражение върху неговото естествено възпроизводство и ще натовари социалната система в общината;

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Устойчива тенденция за развитие на селското стопанство ▪ По-ефективно използване на средствата, предоставяни от Европейския съюз; ▪ Подобряването качеството на здравното обслужване като цяло и на специализираните социални грижи за възрастните хора; ▪ Откриване на нови работни места с изпълнението на програми за повишаването на образованието на населението и неговата професионална подготовка; ▪ Обхващане на всички деца в училище, в т. ч. и ромските. <p>Интеграцията на малцинствата в обществото е постижима само чрез висока степен на образование;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване на количеството и качеството на здравните услуги; ▪ Подобряване на информираността за общината, нейните ресурси и потенциали; ▪ Изграждане на ефективни партньорства между местните общности и бизнеса; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на иновации, ниска конкурентноспособност на икономиката и ниска производителност на труда ▪ Намаляване на работната сила и възпроизводствения потенциал в общината ще лимитира възможностите за интензифициране на местното развитие; ▪ Необходимост от значителни инвестиции за подобряване на техническата инфраструктура;
--	--

Европейски съюз

ОЗАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IX. ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020г.

ВИЗИЯ

Визията за развитието на община Борован отразява желаните промени и желаното състояние за развитието на общината в един дългосрочен период. Също така тя отразява мнението на местните хора и има мобилизиращ и консенсусен характер, обединяващ териториалната общност.

Община Борован – община с развито земеделие, предлагаща възможности за живот и труд, с оптимална среда осигуряваща пълноценна възможност за развитие на хората чрез максимално използване на икономическия и човешки потенциал.

Така определената Визия за развитие на Община Борован ще се постигне в условията на:

- Партньорство, публичност и прозрачност при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката;
- Концентрация на ресурсите за постигане целите на местното развитие;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с други източници;
- Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането и програмирането, ресурсно осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на национално, регионално и локално равнище.

Разглеждана в този контекст, политиката за социално икономическо развитие на общината трябва да се базира на ясни цели и конкретни действия насочени към превръщането и в устойчиво развиваща се общност. Във връзка с

това са определени и приоритетните области за бъдещи интервенции, които са насочени към:

- Осигуряването на необходимите възможности за привличане на инвестиционни ресурси и тяхната ефективна реализация в рамките на общината
- Подобряване на административния капацитет на общинската администрация,
- Усъвършенстване на съществуващата бизнес инфраструктура и изграждане на нова такава,
- Използване на потенциала на агломерационният ареал за генериране на заетост
- Подобряване на качеството на живот,
- Подобряване на околната среда,
- Развитие на модерна компактна индустрия и съвременен агробизнес, генериращи продукция с висока добавена стойност

Д. Стратегически цели и приоритети

Общинският план за развитие на Община Борован за периода 2014-2020 г. определя общата рамка и насоките за развитие на общината (в средносрочен план), съответстващи на целите и приоритетите на по-високите нива и обуславящи постигането на устойчивост в развитието на общинската териториална и социална общност.

Изготвянето и последващата реализация на Общинският план са пряко свързани с:

- Предвиждане на приоритети и мерки, които да съответстват на политиките на ЕС за социално-икономическо сближаване и на регламентите на Структурните фондове. Това е предпоставка за финансовата осигуреност на предвидените приоритети и мерки по линия на европейските фондове. Прилагане на подход на интеграция и съгласуваност между отделните секторни направления в развитието на общината и нейната територия, което е гаранция за постигане на синергичен ефект и балансираност;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Отчитане на целите и приоритетите на основните планови и стратегически документи на страната за периода 2014-2020 г.;

- Община Борован има необходимия кадров ресурс и предпоставки да реализира ускорено развитие. Прилагането и изпълнението на залегналите в Общинския план цели и мерки ще гарантира значително увеличаване на равнището на социално-икономическо развитие на общината и доближаване до средните социално-икономически параметри на българските общини.

С оглед оценените нужди и желания на местната общност и в съответствие с наличният потенциал, ресурси и специфични особености и тенденции в развитието на общината, стратегическата рамка на настоящият стратегически документ се фокусира в четири основни тематични области, на чиято основа следва да се реализира дефинираната по-горе Визия за развитие през следващият програмен период:

- Социално – икономическото развитие и повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и общината като цяло;

- Състоянието на жизнената среда – природа, урбанизирана среда, инфраструктури и разумно използване на териториалните, природни и човешки ресурси;

- Специфичните характеристики на общината, нейните страни с потенциал за развитие – историческо, културно наследство, образователен център и туристически потенциал;

- Доброто управление за развитие и пълноценно използване на потенциала и създаването на устойчиви сътрудничества.

ОПР на община Борован 2014-2020	ОСР на област Враца 2014-2020	РПР на СЗР 2014 - 2020	Национална стратегия за регионално развитие до 2020	Национална програма за развитие България 2020
Стратегически	Стратегически	Стратегически	Стратегически	Цел 1. Повишаван

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<p>а цел 1: Развитие на конкурентоспособна икономика</p>	<p>ка цел 1: Стимулиране и развитие на конкурентна местна икономика</p>	<p>а цел 1: Развитие на конкурентноспособна икономика чрез развитие на собствения потенциал на СЗР</p>	<p>а цел 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.</p>	<p>е на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване</p> <p>3.Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност</p>
---	--	---	---	---

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 / 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерт в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегическик а цел 2:	Стратегичес ка цел 3:	Стратегическик а цел 3:	Стратегическик а цел 1:	Цел
Подобряване на инфраструкту рата и опазване на околната среда	Подобряване и развитие на териториална та устойчивост и свързаност на общините в областта, Приоритет 3.1. Развитие и подкрепа за развитието на инфраструкту рата осигуряваща основни публични услуги и достъп до услуги Приоритет 3.2. Опазване и оползотворяв ане на природната среда, биоразнообра	Подобряване на териториалнат а устойчивост и свързаност Приоритет 3.1: Развитие на транспортната инфраструктур а Приоритет 3.2: Развитие на техническата инфраструктур а Приоритет 3.3: Опазване на околната среда и биоразнообраз ието	Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнореги онален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.	2.Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

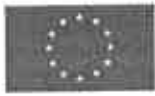
ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

зието,
културното и
историческото
наследство
както
фундамент на
устойчивото
местно
развитие.

Стратегическа цел 3: Социална интеграция и развитие	Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал на общините в областта с фокус върху младите хора, хората в третата възраст и уязвимите социални групи.	Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал	Стратегическа цел 2: Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал.	Цел 1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.
Стратегическа цел 4:	Стратегическа цел 3:	Стратегическа цел 2:	Стратегическа цел 3:	Цел 1. Повишаване на

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Подобряване на административния капацитет и повишаване на международното сътрудничество	Подобряване и развитие на териториалната устойчивост и свързаност на общините в областта, Приоритет 3.4. Развитие на териториално сътрудничество. Стратегическия ка цел 2: Съхранение и развитие на човешкия капитал на общините в областта с фокус върху младите хора, хората в третата възраст и уязвимите социални	Съхранение и развитие на човешкия капитал. Приоритет 2.3: Укрепване на институционалния капацитет на областно и местно ниво за подобряване на процесите на управление. Стратегическия ка цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност. Приоритет 3.5: Развитие на териториалното сътрудничество	Териториално обличаване и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество.	жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.
---	--	---	--	--

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОГАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

групи.
Приоритет
2.4.
Усъвършенстване и укрепване на институционалния капацитет на областно и местно ниво за подобряване на процесите на управление

Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентоспособна икономика

Приоритет 1.1: Развитие на икономиката

Мярка 1.1.1. Развитие на икономиката

- Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;
- Подобряване информираността на бизнеса;

Мярка 1.1.2.: Осъществяване на подкрепа свързана с предоставянето на бизнес услуги

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет” , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства;
- Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори чрез активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на общината;

Приоритет 1.2: Развитие на земеделието

Мярка 1.2.1.: Развитие на растениевъдството

- Насърчаване сдружаването на производителите и кооперирането на участниците във веригата за реализация на земеделски продукти и храни.

Мярка 1.2.2.: Развитие на животновъдството

- Създаване, модернизация и разширяване на животновъдните обекти;

Приоритет 1.3: Развитие на туризма

Мярка 1.3.1.: Развитие на туризъм и спорт

- Ремонт и обновяване на стадион в с. Борован
- Рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови спортни площадки и фитнес на открито в община Борован

Мярка 1.3.2.: Развитие на маркетингова политика за популяризиране на Борован

- Аудиовизуално представяне на културата, историята и природата в Община Борован, както и подготовка и отпечатване на рекламен каталог и брошури на забележителностите в Общината.

Стратегическа цел 2: Подобряване на инфраструктурата и опазване на околната среда

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

OIPAК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 2.1: Подобряване на инфраструктурата

Мярка 2.1.1: Модернизация и разширяване на местната транспортна инфраструктура

- Ремонт и реконструкция на четвъртокласен път Добролево – Сираково
- Рехабилитация на уличната пътна мрежа в селата Борован, Малорад, Добролево, Нивянин и Сираково

Мярка 2.1.2: Подобряване на водоснабдяването, канализацията и пречистването на отпадните води

- Изграждане на пречиствателна станция, канализационна система и подмяна на водопроводната мрежа в с. Борован -
- Рехабилитация на водопроводната мрежа в селата Малорад
- Реконструкция на мостовете на територията на Община Борован
- Ремонт на язовирите общинска собственост
- Ремонт на стената на язовир „Гарвански геран“

Мярка 2.1.3.: Подобряване на електроснабдяването

- Рехабилитация на уличното осветление в селищата на Община Борован
- с. Малорад, с. Добролево , с. Нивянин и Сираково

Мярка 2.1.4.: Модернизация на образователната инфраструктура

- Цялостно обновяване и модернизиране на базата на училищата и детските градини

Мярка 2.1.5.: Модернизация на здравната инфраструктура

- Ремонт на сградата на поликлиниките в с. Борован и с. Добролево
- Ремонт и обновяване на здравни служби и медицински кабинети

Мярка 2.1.6.: Модернизация на социалната инфраструктура

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Ремонт на сградата на бившия социален патронаж в с. Нивянин
- Преустройство на сградата на кметството в с. Сираково в дом за стари хора

Мярка 2.1.7: Модернизация на културната инфраструктура

- Ремонт, оборудване и обзавеждане на читалищата в с. Малорад, с. Борован и с. Добролево и с. Нивянин
- Ремонт, възстановяване, изографисване и опазване на религиозните храмове на територията на община Борован
- Изграждане на религиозен храм в с. Сираково
- Ремонт на Читалищата в с. Малорад, с. Добролево, с. Нивянин
- Ремонт и реставрация на църквите в с. Борован, с. Малорад и с. Добролево
- Изографисване на църквата в с. Нивянин
- Изграждане на параклис в с. Сираково
- Изграждане на обредни домове в гробищните паркове на територията на Община Борован

Мярка 2.1.8.: Опазване и адаптиране на недвижимите културни ценности

- Реставриране на паметници на културата и забележителности свързани с историята на Община Борован.
- Запазване и реставриране на археологическите находки от местността „Могилата“ - с. Борован

Мярка 2.1.9.: Модернизация на административни сгради

- Ремонт, реконструкция и внедряване на енергоспестяващи мерки на административните сгради в Община Борован
- Ремонт и оборудване на помещенията и сградите на пенсионерските клубове в община Борован
- Ремонт на сградата на търговския дом в с. Сираково

Мярка 2.1.10 Комплексно планиране и устройство на територията.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Разработване на Общ устройствен план на община Борован;
- Разработване на Концепция за пространствено развитие на община Борован, акцентираща на приоритетните зони на територията на общината;
- Актуализация на кадастралните и регулационни планове на 5 населени места, в т.ч. цифровизация - с. Борован, с. Малорад, Добролево, Нивянин и с. Сираково;

Приоритет 2.2.: Опазване на околната среда

Мярка 2.2.1.: Опазване чистотата на атмосферния въздух

Мярка 2.2.2.: Управление на водните ресурси и опазване на чистотата им

- Корекция на коритото на р. Скът при с. Нивянин и с. Борован
- Почистване на речните корита при с. Добролево и с. Сираково
- Почистване и корекция на реките и деретата в с. Борован

Мярка 2.2.3.: Подобряване управлението на отпадъците

- Оптимизиране на системата за сметосъбиране, сметоизвозване и депониране на твърдите битови отпадъци в община Борован и оборудване на населените места на Община Борован със съдове на ТБО.

Мярка 2.2.4.: Развитие на зелената система в общината

- Рехабилитация на площадното пространство , тротоарите и зелените площи в селищата на Община Борован
- Ремонт на съществуващи и поставяне на нови съоръжения /чешми,пейки,кошчета/ в парковете на Община Борован
- Реконструкция на парковото пространство в с. Нивянин,включващо изграждане на цветни алеи и зелени площи

Мярка 2.2.5.: Опазване на биоразнообразието

- Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 2.2.6.: Подобряване на енергийната ефективност

- Подмяна на уличното осветление на населени места от община Борован;

Стратегическа цел 3: Социална интеграция и развитие

Приоритет 3.1.: Подобряване качеството на здравните услуги

Мярка 3.1.1.: Подобряване на достъпа до първична и специализирана медицинска помощ

- Обслужване на възрастни хора и инвалиди по домовете

- Профилактични прегледи по училища

Мярка 3.1.2.: Подобряване на достъпа до дентално - медицински услуги

- Профилактични прегледи по училища и детски градини

Приоритет 3.2.: Подобряване качеството и достъпа до образованието

Мярка 3.2.1.: Информационно обезпечаване на учебните заведения

- Изграждане на нови компютърни кабинети

- Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.

Мярка 3.2.2.: Създаване на нови извънкласни и извънучилищни форми на заниманията на деца и младежи

- Разкриване на 6 нови извънкласни и извънучилищни форми в ОДК Борован.

Мярка 3.2.3.: Квалификация на преподавателите във връзка с подобряване на учебния процес

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

-Провеждане на квалификационни форми на обучение на общинско ниво с учителите от училищата и детските градини на територията на Община Борован.

Мярка 3.2.4.: Развитие на спорта

- Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски площадки на открито в община Борован

Приоритет 3.3.: Подобряване качеството на социалните услуги и интегриране на групи в социална изолация

Мярка 3.3.1.: Създаване на нови социални услуги и/или поддържане на налични такива

-Създаване на център за работа с деца в Община Борован със специални образователни потребности-деца на социално слаби семейства, деца с увреждания, деца изостанали в обучението от образователната система.

-Изграждане на Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увреждания в община Борован;

Мярка 3.3.2.: Обучение и преквалификация на възрастни, на трайно безработни и на други лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда

Мярка 3.3.3.: Стимулиране на намалението на младежката и дългосрочната безработица

Приоритет 3.4.: Разнообразяване на културния календар

Мярка 3.4.1.: Организирането на нови културните събития и фестивали

-Прерастване на регионалния фолклорен фестивал“Борован свири, пее и танцува“ в областен фестивал

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

-Прерастване за общинския фестивал за детска песен „Боровански врабчета“ в регионален фестивал

Мярка 3.4.2.: Подпомагане на развитието на културните институции

- Насърчаване дейността на самодейните художествени състави;
- Културен обмен с различни културни институции от страната и чужбина.

Стратегическа цел 4: Подобряване на административния капацитет и повишаване на международното сътрудничество

Приоритет 4.1.: Подобряване на капацитета и подобряване качеството на услугите, предоставяни от общината

Мярка 4.1.1.: Подобряване на организацията на управление и работа в общинската администрация

- Повишаване капацитета на общинската администрация и общинския съвет за управление, изпълнение, наблюдение и оценка на планови и стратегически документи;

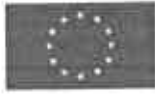
Мярка 4.1.2.: Подобряване на квалификацията и уменията на общинската администрация

- Организиране и участие в курсове за подобряване на квалификацията и уменията на общинската администрация

Приоритет 4.2. Стимулиране на общинското, трансгранично и международно сътрудничество

Мярка 4.2.1.: Развитие на междуобщинското партньорство с цел съвместна работа и участие в проекти

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ , съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 4.2.2.: Развитие на трансграничното и международно сътрудничество

- Развитие на международното сътрудничество, обмен на добри практики и връзки с побратимени градове, ТГС с Република Румъния и ТГС с Република Сърбия, за развитие на културните и икономически връзки

Европейски съюз

ОІАК: Експерти в действие

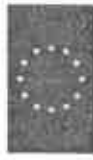

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Х. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА, ОБОБЩАВАЩА НЕОБХОДИМИТЕ РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВАН 2014-2020 Г.

Дейност	Срок на изпълнение	Стойност /хил.лв./	Източник на средства			
			Средства от общински бюджет	Средства от държавен бюджет	Фондове на ЕС, друга чуждестранна помощ	Частни източници
Стратегическа цел 1: Развитие на конкурентоспособна икономика	2014 - 2020	3252	162.6	450	2601.6	37.8
Приоритет 1.1: Развитие на икономиката	2014 - 2020	96	4.8		76.8	14.4
Приоритет 1.2: Развитие на земеделието	2014 - 2020	156	7.8		124.8	23.4
Приоритет 1.3. : Развитие на туризма	2014 - 2020	3000	150	450	2400	
Стратегическа цел 2: Подобряване на инфраструктурата и опазване на околната среда	2014 - 2020	101950	5097.5	10195	86657.5	0
Приоритет 2.1: Подобряване на	2014 - 2020	95700	4785	9570	81345	

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на пергнорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 - 13 - 130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“

Европейски съюз

ОПЖК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

инфраструктура									
Приоритет 2.2.: Опазване на околната среда	2014 - 2020	6250	312.5	625	5312.5				
Стратегическа цел 3: Социална интеграция и развитие	2014 - 2020	3,020	162	291	2416			151	
Приоритет 3.1.: Подобряване качеството на здравните услуги	2014 - 2020	36	1.8	3.6	28.8			1.8	
Приоритет 3.2.: Подобряване качеството и достъпа до образованието	2014 - 2020	1,464	73.2	146.4	1171.2			73.2	
Приоритет 3.3.: Подобряване качеството на социалните услуги и интегриране на групи в социална изолация	2014 - 2020	1,300	65	130	1040			65	
Приоритет 3.4.: Разнообразяване на културния календар	2014 - 2020	220	22	11	176			11	
Стратегическа цел 4: Подобряване на административния капацитет и повишаване на международното сътрудничество	2014 - 2020	790	39.5	79	671.5			0	

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“

Европейски съюз

ОГИАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 4.1.: Подобряване на капацитета и подобряване качеството на услугите, предоставяни от общината	2014 - 2020	180	9	18	153	
Приоритет 4.2. Стимулиране на общинското, трансгранично и международно сътрудничество	2014 - 2020	610	30.5	61	518.5	
ОБЩО:	2014 - 2020	109,012	5,462	11,015	92,347	189

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XI. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. Селектирането на индикаторите се основава на специфичните характеристики на стратегическата част на ОПР и съвременните методи за мониторинг на стратегическото планиране. Новата кохезионна политика на ЕС предвижда съвкупност от индикатори, съобразени с трите цели на стратегията Европа 2020 и предвидени за използване на регионално и местно ниво. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентоспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението. Планирането на системата от индикатори е чрез два вида: индикатори за въздействие и индикатори за резултат и напълно съответства на „Методическите указания за разработване... на общинските планове за развитие” на МРРБ. Два вида индикатори съвместно позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите от съдържанието на ОПР на община Борован. Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритети представляват областите на действие и въздействие. Два елемента изискват към тях да се приобщат различни индикатори. Съществен момент за отчитане системата от индикатори е осигуряването на надеждни източници на информация. Основното средство за събиране на информация е базата данни на Националния Статистически Институт, неговата текуща статистика и периодично издаваните сборници. Проведеното Общински план за развитие на община Борован 2014-2020 г. През 2011 г. Национално преброяване предоставя ценна информация за демографското развитие на населението, образователното равнище и икономическата активност, включително и на общинско ниво. Източници на информация са Териториално статистическо бюро-Варна, Агенцията по заетостта, Агенция „Социално подпомагане”. Информационната система

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България позволява да се прецени ефективността на приложението на финансови ресурси на ЕС в България, както и концентрацията на ресурси в определена област. Ключов източник представлява и общинската администрация на Борован и поддържаните от нея списъци и регистри. Поддържането на база данни за целите на наблюдението и оценката на ОПР следва да се осигурява именно от информационните масиви и наблюдения на общинските звена. Включените в системата индикатори касаят социални, икономически, физически и финансови характеристики на община Борован. Планирани са и специфични индикатори, свързани с управлението, маркетинга и сътрудничеството в местното развитие. Съобразно с „Методическите указания за разработване на общински планове за развитие”, индикаторите за въздействие са ориентирани към реализацията на целите, докато индикаторите за резултат са привързани към действията в рамките на отделните приоритетни области. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2020 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени и спрямо конкретен ключов проект, включен в програмата за реализация на ОПР.

Индикатори за въздействие

Индикаторите за въздействие са разделени спрямо стратегическите цели на ОПР.

Специфична цел	Индикатор за въздействие	Мярка/Период	Източник на информация	Начална стойност	Целева стойност	Ръст на изменение	Период на отчитане
Стратегическа цел 1: Ускорено развитие на конкурентоспособна	Подготвен и проекти по оперативните програми	Бр./2013	ИСУН	3	6	3	1 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

икономика и привличане на инвестиции с цел повишаване на доходите	Съвместни проекти на община, НПО и бизнес	Бр./2013	ИСУН, община Борован	0	3	3	1 година
Стратегическия цел 2: Адаптиране на общинската територия към устойчив модел на териториално устройство, осигуряващо ефективно инфраструктурно осигуряване и качествена среда за обитаване и бизнес	Сгради с приложени мерки за енергийна ефективност		Община Борован	1	3	2	1 година
	Изпълнени е на проекти за обновяване на образователната, социална, културната и здравната инфраструктура	Бр./2013	ИСУН, община Борован	3	6	3	1 година
Стратегическия цел 3: Повишаване и развитие на	Безработица на населението	%/2010	НСИ	18.5 %	16 %	2.5 %	1 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОГІАК. Експерти в действие

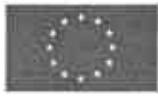
ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

качеството на човешкия капитал, чрез здравеопазване, ефективни социални услуги и образование	Реконструирани спортни съоръжения	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година
Стратегическия цел 4: Укрепване на административния капацитет и подобряване и разширяване възможностите за териториално сътрудничество	Брой обучителни програми за общинската администрация	Бр./2013	Община Борован	1	2	1	1 година
	Брой партньорства с други общини или международно сътрудничество	Бр./2013	Община Борован	2	4	2	1 година

Индикаторите за резултат разглеждат количествено измеримите мерки от състава на приоритетите. Индикаторите се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в общинското развитие. Комбинирани са разнообразни източници на информация,

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

предоставящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на стратегическите цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой, позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на плана и особено при подготовката на планираните оценки.

Приоритети	Индикатори за резултат	Мярка/Период	Източник на информация	Начална стойност	Целева стойност	Ръст на изменение	Период на отчетане
Приоритет 1.1: Развитие на конкурентноспособна икономика	Брой подпомогнати и нови частни инициативи в създаването на микропредприятия	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година
Приоритет 1.2: Развитие на модерно земеделието	Брой нови информационни кампании в сферата на земеделието по отношение на млади фермери	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

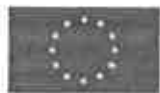
ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 1.3. : Рекреация и туризъм	Нови разработени проекти в сферата на туризма	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година
Приоритет 2.1: Подобряване на инфраструктурата	Км нова водопреносна мрежа	км./2013	Община Борован	0	50	50	1 година
Приоритет 2.2.: Съхранение и опазване на околната среда	Брой нови сгради с подобрена енергийна ефективност	Бр./2013	Община Борован	0	1	1	1 година
Приоритет 2.3.: Пространствено планиране и управление	Брой ОУП	Бр./2013	Община Борован	0	1	1	1 година
Приоритет 3.1.: Подобряване достъпа и качеството на здравните услуги	Брой нови медицински или дентални практики	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година
Приоритет 3.2.: Създаване на благоприятна среда за реализация на	Брой създадени клубове по интереси	Бр./2013	Община Борован	0	2	2	1 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

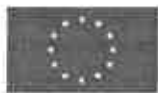
ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<i>младото поколение чрез подобряване качеството и достъпа до образование</i>							
Приоритет 3.3.: <i>Подобряване качеството и нивото на социалните услуги</i>	Брой нови социални услуги	Бр./2013	Община Борован	1	2	1	1 година
Приоритет 3.4.: <i>Разнообразяване на културния календар на общината</i>	Брой проведени културни мероприятия	Бр./2013	Община Борован	2	4	2	1 година
Приоритет 4.1.: <i>Подобряване на капацитета на общината и подобряване качеството на услугите, предоставяни от нея</i>	Брой обучени служители	Бр./2013	Община Борован	40	60	20	1 година

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 4.2. Стимулиране на местните партньорства, трансграничното и международно сътрудничество	Брой осъществени партньорства	Бр./2013	Община Борован	1	2	1	1 година
--	-------------------------------	----------	----------------	---	---	---	----------

XII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА

Организацията и методът за изпълнение на Общинския план за развитие обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка на всички етапи на изпълнението на плана. В процеса на реализация на плана ще се спазват и принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности

Орган за управление на Общинския план за развитие е Кметът на общината. От формулираните цели произлиза сложен комплекс от интервенции, надхвърлящи досегашните задължения и капацитет на общинската администрация.

Общинският съвет е определен като основен орган за наблюдение на ОПР. Функциите на ОС /чл. 81 от ППЗРР/ са осигуряване на необходимата информация за оценка, координация и разпределение на отговорностите между отделните структури от общинската администрация, изпълняващи ОПР, както и поддържане на непрекъсната комуникация с централните и местните институции. ОС утвърждава необходимите мерки за промяна и усъвършенстване на системата за наблюдение и оценка на плана. Успоредно е хармонизирането на изброените дейности с действащото законодателство и утвърдените норми за обществената дейност в страната, както и популяризирането на резултатите от ОПР в публичното пространство.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Публичността на общинския план за развитие не трябва да бъде формална. Активното привличане на бизнеса, неправителствения сектор и социалните партньори е необходимо условие за реализация на предприетите мерки и проекти. Наличието или липсата на идеи, компетенции, мотивация и пари се съдържа в местната власт. Освен това е необходимо да се предприемат мерки за повишаване на общия капацитет на общинската администрация, както и на партньорите на общинското развитие, както е посочено в Стратегическа цел 4 на плана.

Органът за управление /Кметът на общината/ е отговорен за:

- организацията и координацията на системата за събиране на статистическа и финансова информация за изпълнението на плана;
- организацията и контролната дейност по изпълнението на Програмата за реализация на Общинския план за развитие;
- изготвянето и представянето на годишни доклади и заключителен доклад за изпълнението на Програмата за реализация на Общинския план за развитие за одобряване от Общински съвет;
- организирането на междинна и заключителна оценка на постигнатия напредък при изпълнението на целите и приоритетите;
- ефективното финансово управление и контрол;
- координацията и съответствието със секторни политики на местно, областно/регионално и национално ниво;
- спазването на съответното законодателство, нормативната уредба и методическите указания на компетентните органи;
- осигуряването на публичност и прозрачност на Общинския план за развитие както и на действията по реализацията му.

В своята дейност Кметът ще бъде подпомаган от цялата общинска администрация. Специализираните звена на общинската администрация са отговорни за оперативното управление на плана - административно и финансово управление, финансов контрол и вътрешен одит.

Мониторинг - наблюдение, оценка и актуализация на плана.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мониторингът е систематично събиране, анализ и използване на информация, необходима за управлението и вземането на решения в процеса на работа по изпълнение на Общинския план за развитие. По този начин може да се сравни реалният напредък по изпълнението на плана с предварително планираните дейности. Мониторингът е част от регулярното управление на прилагането на плана и изпълнява основна функция: обратна връзка по предотвратяване на рисковете пред изпълнението на предвидените дейности и в резултат на това, на стратегическата цел и приоритетите.

Ако трябва да се направи ясно разграничаване между мониторинг и оценка, може да се каже, че "оценката започва там, където свършва мониторингът". Оценката се фокусира върху ефектите, постиженията и изпълнението, докато мониторингът е насочен главно към ресурсите, трябва да се схваща по-скоро като текуща, постоянна дейност, докато оценяването е не постоянна дейност. Мониторингът преди всичко дава информация, докато оценката "преценява" тази информация.

Наблюдението и контролът за ефективното и ефикасното изпълнение на Общинския план за развитие се извършват от Специализирана група за наблюдение, назначена със заповед на Кмета. Функциите по наблюдението обхващат:

- разглеждане и утвърждаване индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;
- периодичен преглед на постигнатия напредък по отношение на целите;
- анализиране резултатите от изпълнението на приоритетите, целите, мерките и степента на постигане на интервенциите;
- разглеждане резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена;
- ежегодно подготвя доклад за изпълнението на плана, който Кметът внася в Общинския съвет;
- разглеждане предложения за преразпределение на средствата по приоритетите, целите и мерките;
- предложения за промени, свързани с постигането на целите плана или подобряване на управлението му.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общинският съвет разглежда и одобрява годишните доклади и заключителния доклад за изпълнение на плана.

Докладите съдържат информация за:

- промените в социално-икономическите условия и секторните политики за развитие на местно, регионално и национално ниво;
- постигнатия напредък по изпълнението на приоритетите, мерките и индивидуалните проекти и схеми за подпомагане;
- финансовото изпълнение на проектите;
- действията, предприети с цел осигуряване на качество и ефективност при изпълнение на плана включващи:
 - ✓ мерките за наблюдение, оценка и контрол, както и създадените механизми за събиране на данни;
 - ✓ преглед на всички значителни проблеми, възникнали в процеса на изпълнение, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - ✓ мерките за осигуряване на публичност
 - ✓ мерките за постигане на необходимото съответствие със секторните политики и програми.

Наблюдението и оценката следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчетат и физическия прогрес върху територията на общината - настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативно и адаптивно оценяване изпълнението на плана.

Етапите за оценяване на изпълнението на плана включват извършване на междинна и последваща/заключителна оценка, както и оценки по отделни теми или проекти.

Изводите на междинната оценка отвеждат до евентуалната актуализация на ОПР. Главните причини за промяна на плана могат да бъдат продиктувани от динамичните социални и икономически процеси на общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка –

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

набора от европейските и националните нормативни и стратегически документи, основните политики и секторните планове и програми. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличния ОПР спрямо тях. Оценката определя дали е целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти – изработването на актуализиран документ със срок за изпълнение оставащото време от програмния период. Друга възможност е решението за актуализиране само на програмата за реализация.

Настоящият общински план за развитие е отворена система – по отношение на мерките и интервенциите.

ХИИ. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес с широко включване на гражданите и заинтересованите страни във всичките му етапи. Подходът за осъществяване на този процес може да бъде формален и неформален. При формалния подход гражданското участие и взаимодействието на управляващите със заинтересованите страни се основава на законова регламентация – кой, как и къде може да участва, докъде се простират правата на участниците и какви административни действия ще предизвикат тяхното участие. При неформалния подход участието не е твърдо регламентирано и може да бъде структурирано и реализирано по различен начин в зависимост от условията, желанието и разбирането на управляващите и активността на гражданите. Действията им се основават на партньорство и съвместно вземане на решения.

Необходими предпоставки за успешно включване на всички заинтересовани страни

- Осъществяване на достъпен и приобщаващ процес, адекватен на целта;

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 - 13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Предоставяне на актуална и разбираема предварителна информация по темите за дискусия;
- Осигуряване на равен достъп и представителство на всички заинтересовани обществени групи;
- Включване на резултатите от процеса на участие във формулирането на самите решения и политики;
- Сътрудничество с всички на принципа на равнопоставеност и зачитане на гражданските права.

Мерки за консултиране на партньорите

Процесът на консултации включва участие на партньорите при разработването на Общинския план за развитие, неговото управление, наблюдението и оценката на постигнатите резултати.

Консултациите имат за цел координация и мобилизация на всички ресурси на общината за изпълнение на плана, както и разширен обмен на мнения и идеи за успешно прилагане на политиката за местно интегрирано развитие между всички основни участници – местни власти, социални партньори, неправителствен организации, частен бизнес, областен управител и областна администрация. Обобщените резултати от процеса на консултации водят до последваща актуализация на плана съобразно настъпилите промени, тенденциите и перспективите за развитието на общината.

Формите на консултиране и взаимодействие включват създаването на специализирани работни групи, експертни консултации по ключови проблеми, съвместни комисии за мониторинг по отделните мерки, обществени форуми и дискусии, гарантиращи прилагането на принципа на партньорството.

Информация и публичност

Органите, звената и организациите, извършващи действия в рамките на правомощията си по изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват своевременна информация за характера и същността на тези действия, за необходимостта и потенциалните ползи от извършването им, за последиците от тях,

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован”, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

както и за постигнатите резултати включително относно помощта, предоставена на общината от фондовете на ЕС и републиканския бюджет.

Информацията е насочена към:

- широката общественост;
- потенциалните бенефициенти по отделните мерки и проекти;
- лицата и организациите, осъществяващи промоцията на индивидуални проекти;
- осигуряване на прозрачност на действията и отчетност на средствата.

Европейски съюз

ОПДК: Експерти в действие

ЕСФ

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ЛИЧНО РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ, С КОЯТО СЕ КОНКРЕТИЗИРАТ ПРОЕКТИТЕ ЗА НЕГОВОТО ИЗПОЛНЕНИЕ, СЪОТВЕТНИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ И ЗВЕНАТА ЗА ИЗПОЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Мярка / дейност	Проектна готовност	Година на реализация / срок на изпълнение	Стойност / хил.лв./	Източник на средства			
				Общински и бюджет	Държава и бюджет	Фондове на ЕС, друга чуждестранна помощ	Частни източници
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Ускорено развитие на конкурентноспособна икономика и привличане на инвестиции с цел повишаване на доходите							
Общо	-	2014 - 2020	3252	√	√	√	√
Приоритет 1.1: Развитие на конкурентноспособна икономика	-	2014 - 2020	96	√		√	√
Мерки							
Мярка 1.1.1.: Развитие на икономиката	-	2014 - 2020	12	√		√	√
Проекти:			10				

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .11.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“

Европейски съюз

ОЛAK. Експерти в действие

ESF

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Повишаване конкурентоспособността на МСП чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията	не	2014 - 2020	10	✓	✓	✓
Подобряване информираността на бизнеса	не	2014 - 2020	0	✓		
Мярка 1.1.2.: Осъществяване на подкрепа свързана с предоставянето на бизнес услуги	-	2014 - 2020	84	✓	✓	
<i>Проекти:</i>			70			
Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства	не	2014 - 2020	30	✓	✓	
Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори чрез активен маркетинг и реклама на икономическия потенциал на	не	2014 - 2020	40	✓	✓	

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики на партньорство през следващия програмен период, в помощ на община Борован“, в изпълнение на Договор № 13 -13 -130 /07 .1.1.2013 г. , финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“